

Kwantitatieve en kwalitatieve analyse werk en inkomen Werkplein Drentsche Aa

UITGEBRACHT OP VERZOEK VAN

Gemeenten Aa en Hunze,
Assen en Tynaarlo

AUTEURS

Henk Tissing
Marlies van de Bunt

MET MEDEWERKING VAN

Sigrid Zeeman
Pien Bakx
Yael van Kranenburg

16 MEI 2024

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Context en cliënten	3
3. Samenstelling cliëntenbestand	11
4. Inzet en resultaten instrumentarium	21
5. Samenloop met andere voorzieningen	37
6. Samenvattende bevindingen	42
Bijlage I – Tabellen en figuren	44
Literatuurlijst	49

1. Inleiding

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten via de **Participatiewet** verantwoordelijk voor het zoveel mogelijk naar betaald werk begeleiden van inwoners. Het kan dan gaan om regulier ongesubsidieerd werk, regulier werk in het kader van de Banenafpraak en beschut werk. Waar mensen geen reëel perspectief (meer) hebben op betaald werk, is het de bedoeling dat zij zoveel mogelijk meedoen. Bijvoorbeeld door deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten, zoals vrijwilligerswerk en dagbesteding.

Voor de uitvoering van (onder andere) de Participatiewet hebben de gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo de krachten gebundeld in een gezamenlijke sociale dienst, namelijk Werkplein Drentsche Aa (in het vervolg aangeduid als 'Werkplein'). Het Werkplein werkt voor inwoners uit de drie gemeenten die een beroep doen op de Participatiewet, de Wet sociale werkvoorziening, bijzondere bijstand en/of minimaregelingen. Maar ook voor niet-uitkeringsgerechtigden, bijvoorbeeld jongeren vanaf zestien jaar of partners van statushouders, biedt het Werkplein dienstverlening. Om richting te geven aan de werkzaamheden van het Werkplein hebben de gemeenteraden van deze gemeenten in 2019 de kadernota 'Werk, inkomen, meedoen. Kadernota participatie en participatiewet in de gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo 2020-2023' vastgesteld.

Deze kadernota is eind 2023 afgelopen. Daarom zijn de gemeenten een gezamenlijk traject gestart om de kadernota te evalueren en te herijken. Dit traject zal resulteren in een nieuwe kadernota voor de komende beleidsperiode.

Als onderdeel van bovenstaand evaluatie- en herijkingsproces is door Bureau Bartels een **kwantitatieve en kwalitatieve bestandsanalyse** uitgevoerd. Dit rapport presenteert de uitkomsten van deze analyses en reikt daardoor inhoudelijke input aan voor de actualisering en herijking van de kadernota. Het onderzoek is gestart met een analyse van verschillende documenten en databestanden om een beeld te krijgen van de dienstverlening en cliëntgroepen van het Werkplein. Vervolgens zijn aanvullende gesprekken gevoerd met tien sleutelpersonen. Vervolgens zijn voor de kwantitatieve en kwalitatieve bestandsanalyse verschillende activiteiten uitgevoerd.

Kwantitatieve analyse

Voor de kwantitatieve bestandsanalyse is in afstemming met de opdrachtgever een analysekader opgesteld en is toegang verkregen tot de benodigde data. Vervolgens zijn diverse statistische analyses uitgevoerd, waarvan de resultaten door het gehele rapport aangehaald zullen worden. Waar relevant en mogelijk wordt een vergelijking gemaakt met eerdere jaren. In sommige gevallen gaat het hierbij om een vergelijking met de vorige bestandsanalyse.¹ Bij een deel van deze cijfers is geen precieze peildatum bekend. Daarom wordt in die gevallen verwezen naar de 'vorige notitie' in plaats van naar een jaartal/datum.

¹ Mosselman, Polstra en Ravenshorst (2019).

Kwalitatieve analyse

De kwalitatieve analyses zijn gebaseerd op face-to-face en telefonische gesprekken met 18 samenwerkingspartners en 34 cliënten van het Werkplein. Het gaat hierbij om 10 cliënten zonder perspectief op werk, 10 statushouders, 7 niet-wettelijk arbeidsbeperkten, 3 cliënten met een Afspraakbaan, 3 cliënten met Beschut werk en 1 cliënt die vanuit de bijstand naar ondernemerschap wordt begeleid. De ervaringen met – en de effectiviteit van – de dienstverlening van het Werkplein stonden in deze gesprekken centraal. Als onderdeel van de kwalitatieve analyses zijn twee onderzoekers een dag bij het Werkplein in huis geweest om gesprekken met statushouders te voeren.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 wordt de context van de dienstverlening van het Werkplein geschetst. Hierbij is bijvoorbeeld aandacht voor veranderende opvattingen over de Participatiewet en wordt een overzicht gegeven van de dienstverlening van het Werkplein. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 door middel van cijfermatige informatie inzicht gegeven in het cliëntenbestand van het Werkplein. De inzet en resultaten van het instrumentarium van het Werkplein komen in hoofdstuk 4 aan bod. Hier wordt enerzijds geput uit cijfermatige informatie en anderzijds uit de informatie die is opgehaald tijdens de interviews met sleutelpersonen, samenwerkingspartners en cliënten. Waar van toepassing wordt een link gelegd met de prestatieafspraken die het Werkplein heeft vastgelegd, herkenbaar aan het volgende symbool:

Aansluitend toont hoofdstuk 5 de samenloop van de dienstverlening van het Werkplein met andere voorzieningen, zoals Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en schuldhulpverlening. Ten slotte worden in hoofdstuk 6 de belangrijkste bevindingen kort weergegeven. Aan het einde van het rapport bevinden zich de literatuurlijst en bijlagen.

2. Context en cliënten

2.1 Participatiewet in verandering

Werk en inkomenszekerheid vormen belangrijke pijlers van onze samenleving. Elke inwoner moet de kans krijgen om zich te ontwikkelen en mee te doen aan de samenleving. Als het tegenzit en iemand kan (tijdelijk) niet in zijn eigen bestaan voorzien, dan is er een sociaal vangnet in de vorm van de bijstand. De bijstand is een uitkering voor iedereen die onvoldoende eigen inkomen of vermogen heeft om noodzakelijke kosten als huur, verzekeringen en dagelijkse boodschappen te betalen. Door bijstand te verlenen wordt gezorgd voor inkomenszekerheid en stabiliteit.

In ons land ontvangen ongeveer 400.000 mensen een bijstandsuitkering. Het aantal mensen dat een bijstandsuitkering ontvangt is in het afgelopen jaar, na een jarenlange daling, weer iets gestegen. In januari 2021 telde ons land ruim 416.000 bijstandsgerechtigden. Eind van het jaar was dit aantal 5% afgenomen, waarbij de 400.000-grens werd gepasseerd (naar 398.550). Eind 2022 was het aantal mensen met een bijstandsuitkering verder gedaald naar ruim 388.000, een daling met 2,6%. In 2023 stagneerde de daling. De 'teller' stond in december 2023 op 392.000 mensen met een bijstandsuitkering, een lichte toename ten opzichte van een jaar ervoor.²

Hoewel er sprake is van voortdurende in- en uitstroom in de bijstand, is er een groep die *langdurig* op de bijstand aangewezen is: ongeveer de helft van de bijstandsgerechtigden doet al vijf jaar of langer een beroep op de bijstand. Van deze mensen is bekend dat ze een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. De stap naar betaald werk zal voor de meesten op afzienbare termijn te groot zijn. Vandaar dat toeleiding naar werk niet voorop staat bij het 'bedienen' van deze groep. Het accent ligt bij hen – naast het zorgen voor inkomenszekerheid – op het bevorderen van meedoen in de samenleving en andere vormen van zinvolle daginvulling (dan betaald werk) zoals vrijwilligerswerk of dagbesteding.

Tot 2014 werden bijstandsuitkeringen verstrekt via de Wet Werk en Bijstand. In het kader van de drie grote decentralisaties werd ook het wettelijk kader voor de bijstand gewijzigd. Per 1 januari 2015 verving de **Participatiewet** niet alleen de Wwb, maar ook de Wet sociale werkvoorziening (WSW)³ en een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong)⁴. Gemeenten kregen hierdoor meer bevoegdheden, maar ook meer verantwoordelijkheden. Het primaire doel van de Participatiewet is om zoveel mogelijk mensen in staat te stellen om betaald aan het werk te gaan en daarmee voldoende inkomen te genereren. Door de uitstroom vanuit de uitkering naar werk te bevorderen, zou dit als gevolg moeten hebben dat minder mensen een beroep op de bijstand hoeven te doen. Gemeenten worden geacht om inwoners (met een bijstandsuitkering) die ondersteuning nodig hebben bij het vinden van een baan, te ondersteunen. Inwoners die niet over voldoende inkomen en vermogen beschikken en dus niet in hun bestaan kunnen voorzien, worden zolang als nodig ondersteund via het verstrekken van bijstand.

² CBS Statline, februari 2024.

³ Waardoor er geen nieuwe gevallen meer toegelaten worden tot de WSW.

⁴ Waardoor jonggehandicapten een nieuwe doelgroep voor gemeenten werden.

Hoewel de Participatiewet een impuls heeft gegeven aan de uitstroom van uitkering naar werk en wat dit aangaat dus effectief is, is in de afgelopen jaren gebleken dat de uitvoering van de wet op onderdelen knelt. Meer recente media-aandacht over (te) strikte toepassing van de (handhavings)regels en de ongewenste gevolgen hiervan voor individuele burgers, heeft een publieke en politieke discussie op gang gebracht over 'hardheden' in de Participatiewet. Een breed gedragen gevoel overheerst dat de overheid prioriteit geeft aan de strikte naleving van de regels en weinig oog heeft voor de mens achter de uitkering en zijn of haar (vaak complexe) problemen.

Voor de Minister van SZW is het bovenstaande aanleiding geweest om de Participatiewet te herzien. De kerngedachte van deze herziene wet – '**Participatiewet in balans**' genoemd – is dat deze wet minder stringent en meer menselijk wordt. Vertrouwen en de menselijke maat worden dan ook kernwaarden binnen deze wet. Van gemeenten wordt gevraagd om hun beleid en uitvoering aan te passen aan de herziene Participatiewet. Waar voorheen de nadruk met name lag op rechtmatigheid, handhaving en uitstroom naar betaald werk, dient nu samen met de inwoner naar oplossingen te worden gezocht die verder gaan dan financiën en arbeidsparticipatie. Het doel hiervan is om meer evenwicht te krijgen tussen de drie kernelementen van de Participatiewet: bestaanszekerheid, participatie en handhaving.

De **Commissie sociaal minimum** heeft recent vastgesteld dat de bestaanszekerheid van veel burgers in ons land in het geding is. Hiervoor worden niet alleen oorzaken als flexibilisering van de arbeidsmarkt, kansenongelijkheid in het onderwijs, gezondheidsverschillen en een tekort aan betaalbare woningen als oorzaken aangevoerd. Ook heeft de commissie vastgesteld dat het sociaal minimum (lees: ook de bijstandsuitkering) ontoereikend is om van te leven en om mee te doen in de samenleving. Een grote groep huishoudens leeft hierdoor in financiële bestaansonzekerheid. In haar (eerste) rapport '*Een zeker bestaan. Naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum*' (juni 2023) adviseerde de commissie dan ook om op korte termijn de bijstand te verhogen.⁵ Op de hoogte van de bijstandsuitkering hebben gemeenten geen invloed, dit wordt bepaald door het rijk.

Doordat de hoogte van de uitkering lange tijd niet meegegroeid is met inflatie, is in de afgelopen jaren steeds duidelijker geworden dat mensen in de bijstand een groot risico op armoede lopen. Met name huishoudens die afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering verkeren relatief vaak langdurig in armoede.⁶ In dit licht hebben gemeenten steeds meer verantwoordelijkheden op het gebied van inkomensondersteuning naar zich toegetrokken. Burgers die niet langer financieel rond kunnen komen deden en mee kunnen doen aan de maatschappij, kunnen bij gemeenten terecht voor aanvullende inkomensondersteuning en andere armoederegelingen. Het armoedebelief van gemeenten kent echter grote verschillen, waardoor een inwoner in armoede in de ene gemeente meer en betere ondersteuning krijgt dan een inwoner in een andere gemeente.

⁵ Overigens net als het minimumloon, eventueel de huurtoeslag en – specifiek voor huishoudens met kinderen – de kinderbijslag of het kindgebonden budget.

⁶ Dit werd recent ook bevestigd in de evaluatie van het armoedebelief van de gemeente Aa en Hunze (Bureau Bartels, 2024).

De bovenstaande commissie heeft in haar tweede rapport – ‘Een zeker bestaan II’ – diverse aanbevelingen geformuleerd om tot een meer voorspelbaar en toegankelijk stelsel te komen en tot een betere balans tussen de rol van het Rijk enerzijds en die van gemeenten anderzijds. Dit door te zorgen dat landelijke regelingen toereikend zijn voor het merendeel van de mensen op het sociaal minimum en lokale regelingen waar mogelijk te centraliseren. Een andere aanbeveling van de commissie is om overgang tussen uitkering en werk te versoepelen.⁷ Gemeenten zouden volgens de commissie ook meer mogelijkheden moeten krijgen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk te helpen. Ook beveelt de commissie aan om (meer) te investeren in vormen van zinvolle tijdsbesteding voor mensen die niet kunnen werken.

2.2 Dienstverlening Werkplein Drentsche Aa

Uit het bovenstaande volgt dat de dienstverlening van het Werkplein in de komende periode in een ander daglicht komt te staan. In plaats van primair in te zetten op bevordering van arbeidsparticipatie van mensen in de bijstand die (op termijn) de stap naar betaald werk kunnen zetten (*spoor 'werk'*) en het verstrekken van een bijstandsuitkering aan zij die daar recht op hebben (*spoor 'inkomen'*) wordt het borgen van **bestaanszekerheid** het nieuwe adagium. Het Werkplein sluit hierbij aan op de navolgende definitie van bestaanszekerheid zoals die door Divosa/VNG gehanteerd wordt, namelijk:

Bestaanszekerheid is:

- a. de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen waarbij je de mogelijkheid hebt om een financiële buffer op te bouwen voor onverwachte uitgaven.*
- b. de zekerheid van een zinvolle daginvulling (liefst werk) en van mee kunnen doen in de samenleving.*
- c. de zekerheid van een dak boven je hoofd in een geschikte en betaalbare woning en*
- d. de zekerheid van toegang tot betaalbare zorg.*

Cliënten dienen hierbij te kunnen vertrouwen op een snelle en toegankelijke dienstverlening in een veilige en prettige omgeving.

Uit de gesprekken met de professionals van het Werkplein en de analyse van data maken we op dat in de praktijk al belangrijke stappen zijn gezet in de richting van borgen van bestaanszekerheid. Dit door een aanpak te hanteren die getuigt van een realistisch en positief mensbeeld. Er wordt rekening gehouden met de individuele situatie en wensen van cliënten en wat ze kunnen en nodig hebben. In plaats van een uniforme aanpak wordt een maatwerkaanpak gehanteerd die rekening houdt met verschillen tussen mensen. In deze aanpak wordt ook aandacht geschonken aan problemen/wensen van cliënten op andere levensdomeinen dan werk en inkomen. Bij de samenloop met andere voorzieningen als de Wmo en de schuldhulpverlening komen we hierop terug.

⁷ Voortbordurend op de ervaringen die in het al langer lopende programma Simple Switchen in de keten opgedaan zijn.

Zoomen we in op het **spoor 'werk'**, dan ondersteunt en begeleidt het Werkplein mensen uit de doelgroep van de Participatiewet naar betaald werk op de reguliere arbeidsmarkt of in beschut werk.⁸ In de kern worden binnen dit spoor twee hoofdactiviteiten ontplooid. In de eerste plaats het arbeidsfit maken van mensen. Hiermee wordt bedoeld dat mensen geholpen worden zich klaar te maken voor (her)intreding op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld door sollicitatietrainingen, werk gerelateerde cursussen/opleidingen of andere ondersteuningsvormen. Deze ondersteuning wordt in hoofdzaak verzorgd door regiecoaches. Als tweede hoofdactiviteit worden mensen – waar van toepassing – door het Werkplein bemiddeld richting een baan. Dit gebeurt door accountmanagers⁹ die de contacten onderhouden met werkgevers en zicht hebben op plaatsingsmogelijkheden.

Het tweede dienstverleningsspoor – **'inkomen'** – gaat in de eerste plaats over het verstrekken van bijstandsuitkeringen aan degenen die daar recht op hebben. In aanvulling hierop worden cliënten ook op andere manieren geholpen om een stabiele financiële situatie binnen het huishouden te realiseren. Het team Financieel Stabiel van Werkplein ondersteunt cliënten bijvoorbeeld door het aanvragen van armoederegelingen of – in geval van problematische schulden – door te verwijzen naar de gemeentelijke schuldhulpverlening. In principe kan elke cliënt met een vraag over zijn of haar financiën geholpen worden door de kennis en expertise van team Financieel Stabiel (zie paragraaf 4.5).

2.3 Cliëntgroepen

In de kwantitatieve en kwalitatieve analyses is onderscheid gemaakt naar verschillende cliëntgroepen die door het Werkplein worden 'bediend'.¹⁰ De globale kenmerken van deze doelgroepen is hieronder kort toegelicht beschreven. In hoofdstuk 4 wordt, indien van toepassing, een uitgebreidere beschrijving gegeven.

Wettelijk arbeidsbeperkten

Wanneer iemand door een lichamelijke en/of geestelijke beperking (deels) belemmerd wordt om regulier deel te nemen op de arbeidsmarkt, kan hij of zij geïndiceerd worden als 'wettelijk arbeidsbeperkt'. Dit houdt in dat iemand aanspraak kan maken op ondersteuning bij het vinden van een baan en/of aanspraak kan maken op een uitkering. Onder wettelijk arbeidsbeperkten vallen bijvoorbeeld personen die onder de doelgroep van de afspraakbanen vallen (en dus in het doelgroepenregister zijn opgenomen) of aanspraak kunnen maken op beschut werk.¹¹

⁸ Ook voert het Werkplein de Wet sociale werkvoorziening (WSW) uit voor de drie gemeenten. Met de invoering van de Participatiewet is de instroom naar de WSW stopgezet. De populatie werknemers in de WSW wordt dan ook steeds kleiner, omdat er geen instroom meer plaatsvindt maar alleen uitstroom. Gezien deze 'sterfhuiskonstructie' laten we de WSW-cliëntengroep verder buiten beschouwing.

⁹ In de gesprekken wordt ook nog dikwijls de oude term 'werkcoach' gehanteerd.

¹⁰ Deze doelgroepen kunnen elkaar overlappen. Binnen de groepen wettelijk arbeidsbeperkten, niet-wettelijk arbeidsbeperkten en cliënten zonder perspectief op betaald werk kan het ook om statushouders gaan. Zo kunnen (sommige) jongeren ook als NUG-ers aangemerkt worden.

¹¹ Ook de cliënten binnen de WSW kunnen tot de wettelijke arbeidsbeperkten worden gerekend.

Niet-wettelijk arbeidsbeperkten

Niet-wettelijk arbeidsbeperkten zijn personen zonder een indicatie voor het doelgroepenregister en beschut werk maar die toch een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Zij hebben (in theorie) wel perspectief op betaald werk en worden met uiteenlopende vormen van ondersteuning op weg geholpen naar reguliere, betaalde baan. Dit is echter niet altijd eenvoudig. Het gaat doorgaans om mensen die te maken hebben met sociale en/of lichamelijke problematiek en daardoor een grote ondersteuningsbehoefte hebben.

Cliënten zonder perspectief op betaald werk

Voor sommige mensen is er – door een variatie van omstandigheden – geen perspectief op betaald werk. Zij hebben geen zicht op het vinden en behouden van een baan op de reguliere arbeidsmarkt en in het beschut werk. Afhankelijk van de persoonlijke situatie is dagbesteding, mantelzorg, het doen van vrijwilligerswerk (trede 4 op de Participatieladder) of sociale activering voor hen het hoogst haalbare. Team Financieel Stabiel van Werkplein voert (minimaal) elk jaar een gesprek met deze cliënten.

Statushouders

Asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben gekregen, worden aangemerkt met de term 'statushouders'. Statushouders hebben recht op een bijstandsuitkering als zij niet in hun inkomen kunnen voorzien. Daarnaast biedt het Werkplein ondersteuning bij het vinden van betaald werk, het starten van een eigen onderneming of het volgen van onderwijs.¹² Hierbij dient wel onderscheid te worden gemaakt tussen statushouders die inburgeren volgens de 'oude' Inburgeringswet (vóór 1 januari 2022) en volgens de 'nieuwe' Inburgeringswet (sinds 1 januari 2022). Stond in de oude wet de eigen verantwoordelijkheid van de statushouder voorop, in de nieuwe wet is die verantwoordelijkheid bij de gemeente neergelegd. Het eerste contact verloopt met de regievoerder van de gemeente, die vervolgens samen met de statushouder een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP). Dit plan vormt het vertrekpunt van de ondersteuning vanuit het Werkplein. Sinds september 2022 is binnen het Werkplein (weer) een speciaal team gevormd voor de dienstverlening aan statushouders. Daarvoor was dit versnipperd over de organisatie.

Jongeren

Sinds de Wet investeren in jongeren (WIJ)¹³ heeft het Werkplein een specifieke jongerenaanpak. Het doel hiervan is om samen met andere partijen (als scholen, ROC doorstroompunt, leerplicht-ambtenaren, GGZ en MEE Drenthe) een sluitende aanpak te bieden aan jongeren die voortijdig uit het onderwijs (dreigen te) vallen en tussen wal en schip dreigen te raken, maar ook voor jongeren met een startkwalificatie die niet zelfstandig de stap naar de arbeidsmarkt kunnen maken.

Niet-uitkeringsgerechtigden

Een laatste cliëntgroep bestaat uit niet-uitkeringsgerechtigden (NUG'ers). Dit zijn mensen al dan niet

¹² Voor deze cliëntgroep is voor de achterliggende periode een separate prestatie-indicator voor WPDA vastgesteld: *Statushouders gaan sneller en vaker aan het werk. 90 bijstandsgerechtigde statushouders (oude en nieuwe inburgeringswet) stromen geheel of gedeeltelijk uit de bijstand naar betaald werk, ondernemerschap of onderwijs.*

¹³ Die in 2009 is vastgesteld en op 1 januari 2012 weer is afgeschaft.

met een arbeidsbeperking die (nog) geen aanspraak kunnen maken op een uitkering, bijvoorbeeld omdat hun aanvraag in behandeling is, zij een te groot eigen vermogen hebben, een partner hebben met een hoog inkomen of omdat zij minderjarig zijn, maar volgens de Participatiewet wel recht op ondersteuning hebben. Ook kan het gaan om partners van statushouders die al uit de bijstand zijn. Deze NUG'ers kunnen wél ondersteund binnen het spoor werk (bijvoorbeeld vanuit de bovenstaande sluitende jongerenaanpak) en een beroep doen op de kennis en kunde van team Financieel Stabiel (om een beroep op andere regelingen te kunnen doen).

2.4 Aantal cliënten en perspectief

In deze paragraaf geven we inzicht in het aantal personen uit de drie gemeenten die gebruik maken van de dienstverlening van het Werkplein en – daar waar het om mensen met een uitkering gaat – het aantal van hen dat al dan niet perspectief op werk heeft.

In tabel 2.1 is weergegeven hoeveel Werkplein-clieënten eind 2023 door het Werkplein bediend worden. Ter vergelijking is ook weergegeven wat de stand van zaken ten tijde van de vorige bestandsanalyse was (waarbij het meetmoment niet geheel duidelijk is: begin 2019 of eind 2018).

Tabel 2.1 Aantal Werkplein-clieënten 2023 en 2018/2019

Typologie	Vorige notitie	2023	Vershil
Aantal cliënten met uitkering	2.993	2.742	-8,4%
Aantal NUG'ers	200	554*	+177%
Totaal	3.193	3.296**	+3,2%

* Peildatum 12 december 2023.

** Uit tabel 2.2 blijkt dat het totaal aantal cliënten ultimo 2023 3.370 zou moeten zijn. Het verschil van 74 cliënten heeft te maken met een andere peildatum voor NUG'ers. Als we uitgaan van 3.370 cliënten eind 2023 zou de toename ten opzichte van de vorige notitie 5,5% zijn.

Bronnen: *Vorige notitie en Werkplein*

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het aantal uitkeringsgerechtigden in de achterliggende jaren fors is afgenomen. Dit strookt met het landelijke beeld dat hiervoor al is geschetst, namelijk dat het beroep op de bijstand teruggelopen is.

Bij de NUG'ers die een beroep op het Werkplein doen, is het omgekeerde beeld. Dit aantal is juist sterk gestegen. Hierbij plaatsen we wel een kanttekening. We sluiten niet uit dat bij de vorige bestandsanalyse de registratie van NUG'ers niet helemaal compleet is geweest. Het aantal NUG'ers zal toen groter zijn geweest (met name daar waar het gaat om jongeren), waardoor de ontwikkeling minder groot is dan in bovenstaande tabel is aangegeven.

Per saldo is het totaal aantal Werkplein-clieënten licht toegenomen ten opzichte van de vorige notitie.

Cliënten naar perspectief

Bij de personen met een bijstandsuitkering kan een nader onderscheid worden gemaakt in cliënten met perspectief op werk (die – op termijn – de stap van uitkering naar betaald werk kunnen maken)

en cliënten zonder perspectief op werk (die aangewezen blijven op een uitkering¹⁴). In tabel 2.2 is voor medio december 2023 weergegeven hoe de verdeling over beide typen cliënten is. Ter vergelijking is de verdeling uit de vorige notitie weergegeven. Destijds werd nog een onderscheid naar routes gemaakt. Omwille van de vergelijking hebben we ook de huidige populatie ingedeeld naar deze routes.

Tabel 2.2 Aantal Werkplein-clieënten naar perspectief/route, 2023 en 2018/2019

Huidige indeling	Wel perspectief				Niet perspectief
	Werk	Onderwijs	Ondernemer	Totaal	Vrijwilliger
Vorige notitie	1.083	535	95	1.713	1.500
2023*	1.829	271	16	2.116	1.254

* Cijfers van 12 december 2023

** Beperken we ons tot alleen maatschappelijk actief en niet-maatschappelijk actief dan zou het om 1.011 mensen gaan (zie tabel 4.5). We verwachten echter dat in de vorige notitie ook 'zak- en kleedgeld' voor mensen die langdurig in een instelling verblijven meegenomen is. Vandaar dat hier 1.254 is vermeld.

Bronnen: *Vorige notitie en Werkplein*

In de bovenstaande tabel vallen enkele zaken op. In de eerste plaats is de verhouding 'wel perspectief op werk' en 'niet-perspectief op werk' in de afgelopen periode duidelijk gewijzigd. Aan het eind van de vorige periode had net iets meer dan de helft perspectief op werk (namelijk 53%, 1.713/3.213), eind 2023 was dit aandeel toegenomen naar 64% (2.116/3.326¹⁵). Hoewel de routes tegenwoordig niet meer als leidraad voor de dienstverlening wordt gebruikt, is met name het grotere volume aan cliënten binnen de route 'werk' debet aan deze verschuiving. Dit grotere volume is een optelsom van meerdere ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld meer inzet voor NUG'ers en veranderingen in aanpakken waardoor voor cliënten langer perspectief op werk wordt gezien.

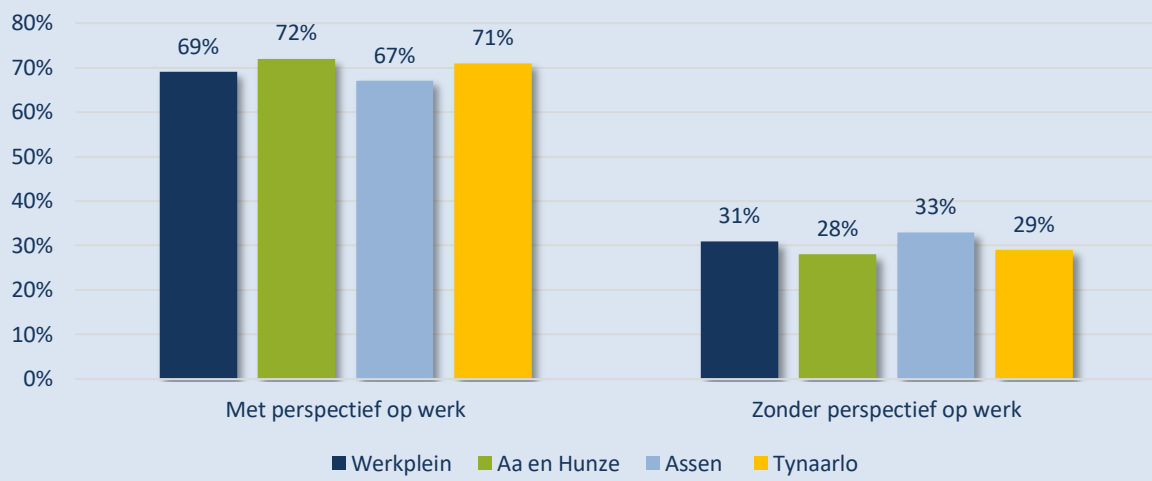
Verder is het aantal personen dat naar ondernemerschap wordt geleid, sterk teruggelopen. Uit de gevoegde gesprekken blijkt dat wat dit betreft sprake is van een beleidsverandering. In het verleden zijn er bovenop het wettelijk verplichte kader veel aanvullende mogelijkheden geweest om cliënten te begeleiden richting zelfstandig ondernemerschap. Door bezuinigingen is deze dienstverlening teruggebracht naar het wettelijke kader, waarbij werk in dienstverband voorliggend is op zelfstandig ondernemerschap.

In figuur 2.3 is de verdeling naar wel perspectief – niet-perspectief voor elk van de gemeenten grafisch weergegeven. Daaruit blijkt dat cliënten uit de gemeenten Aa en Hunze en Tynaarlo relatief vaker perspectief op werk hebben dan cliënten uit de gemeente Assen.

¹⁴ De treden 2, 3 en 4 in de Participatieladder.

¹⁵ De optelling van 'wel perspectief' en 'niet-perspectief' wijkt iets af van het totaal aantal Werkplein-clieënten in tabel 2.1. Dit heeft mogelijk te maken met dubbeltellingen of onnauwkeurigheden in de administratieve systemen.

Figuur 2.3 Aantal Werkplein-cliënten naar perspectief 2023, naar gemeenten en totaal Werkplein

Bron: *Werkplein*

3. Samenstelling cliëntenbestand

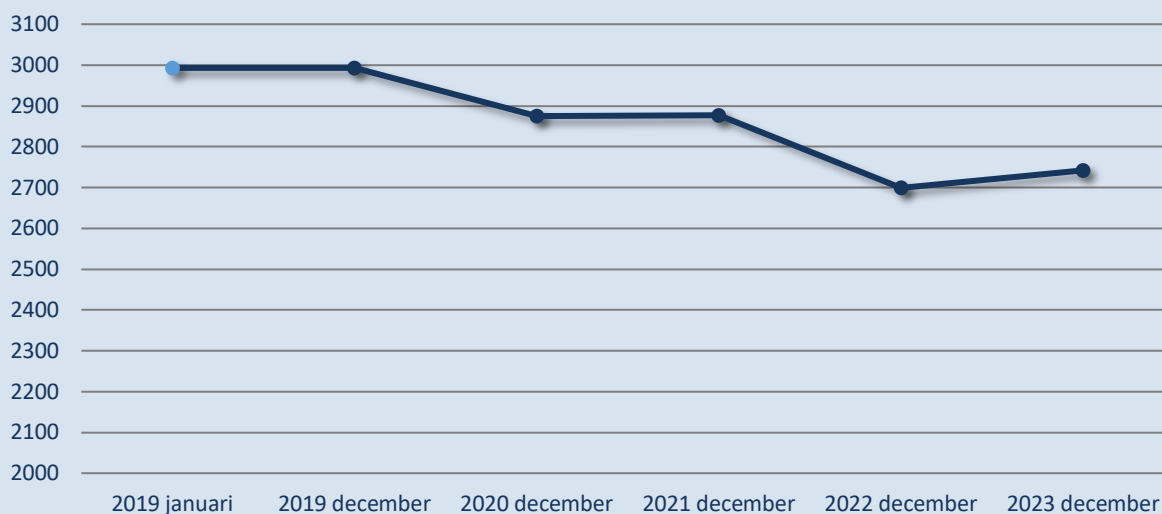
Nadat we in het vorige hoofdstuk de ontwikkeling van het volume aan Werkplein-cliënten besproken hebben, zoomen we in dit hoofdstuk nader in op de samenstelling van het cliëntenbestand van Werkplein. In paragraaf 3.1 staat de samenstelling van de groep uitkeringsgerechtigden centraal. In paragraaf 3.2 zijn kenmerken te vinden van niet-uitkeringsgerechtigden. Vervolgens wordt in paragraaf 3.3 de categorie wettelijke arbeidsbeperkten uitgelicht en in paragraaf 3.4 de categorie statushouders. We brengen in herinnering dat de in dit hoofdstuk uitgelichte categorieën kunnen overlappen.

3.1 Uitkeringsgerechtigden

Aantal uitkeringsgerechtigden

Het aantal cliënten van het Werkplein dat een uitkering ontvangt is sinds de vorige bestandsanalyse van 2019 met 250 gedaald naar 2.742 cliënten in augustus 2023 (zie figuur 3.1). Dit is een afname van 8,4% ten opzichte van eind 2018/begin 2019. Landelijk gezien is het aantal personen met een uitkering in (nagenoeg) dezelfde periode met 9,3% gedaald.¹⁶

Figuur 3.1 Ontwikkeling aantal Werkplein-cliënten met uitkering in achterliggende periode

Bronnen: Analyse cliëntenbestand 2019 en Werkplein

Wat de ontwikkeling van het aantal Werkplein-cliënten met een uitkering betreft, zien we duidelijke verschillen tussen elk van de drie gemeenten. Het aantal cliënten vanuit de gemeente Aa en Hunze is in die periode relatief het meest afgenomen (-11%), gevolgd door Assen (-9%) (zie tabel I.1 in bijlage I). Het aantal cliënten met een uitkering uit de gemeente Assen is relatief het minst afgenomen, namelijk met 5%.

¹⁶ CBS Statline, maart 2024. Aantal personen met een uitkering, bijstand en bijstandgerelateerd (tot AOW-leeftijd), periode december 2018- (schatting) juni 2023. Nemen we de categorie 'vanaf AOW-leeftijd' ook mee dan is de landelijke daling -7,3%.

Het overgrote deel van de uitkeringsgerechtigden van het Werkplein ontvangen een Wet werk en bijstand-uitkering (WWB) (zie figuur 3.2).

Figuur 3.2 Aantal cliënten Werkplein per type uitkering (N=2.742)*

WWB	IOAW	IOAZ	Bbz
2.616	95	13	18

* Peildatum: 31 december 2023

Bron: *Werkplein*

Het aantal en aandeel uitkeringen volgens de Inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en Bijstandsuitkeringen voor zelfstandigen (Bbz) ligt beduidend lager. Bij deze laatste drie typen uitkeringen is sinds januari 2019 een sterke daling van het aantal cliënten zichtbaar (zie tabel 1.2 in bijlage I). Dit is het duidelijkst zichtbaar voor de Bbz (-58%) en de IOAW (-44%) en in veel mindere mate de IOAZ (-26%). Het aandeel cliënten met een WWB-uitkering is daarentegen relatief licht gedaald (-5%).

Instroom

Het cliëntenbestand van Werkplein is geen statisch geheel. Dit betekent dat er sprake is van een constante in- en uitstroom van cliënten. Bezien we allereerst de instroom, dan zijn er in 2023 bijna 900 cliënten die een bijstandsuitkering hebben aangevraagd en gekregen. Relateren we dit aantal instromers aan het aantal cliënten met een uitkering eind 2023 (2.742, zie figuur 3.1), dan komt dit neer op ongeveer een derde van alle cliënten.

Tabel 3.3 Instroom uitkeringsgerechtigden in 2023, naar type, per gemeente en totaal

Aspect	Aa en Hunze		Assen		Tynaarlo		Totaal Werkplein	
	Absoluut	Relatief	Absoluut	Relatief	Absoluut	Relatief	Absoluut	Relatief
Nieuw	91	84%	482	82%	165	86%	738	83%
Her-instroom*	17	16%	107	18%	26	14%	150	17%
Totale instroom	108	-	589	-	191	-	888	-

* in 24 maanden daarvoor uitgestroomd uit de uitkering en in 2023 opnieuw ingestroomd

Bron: *Werkplein*

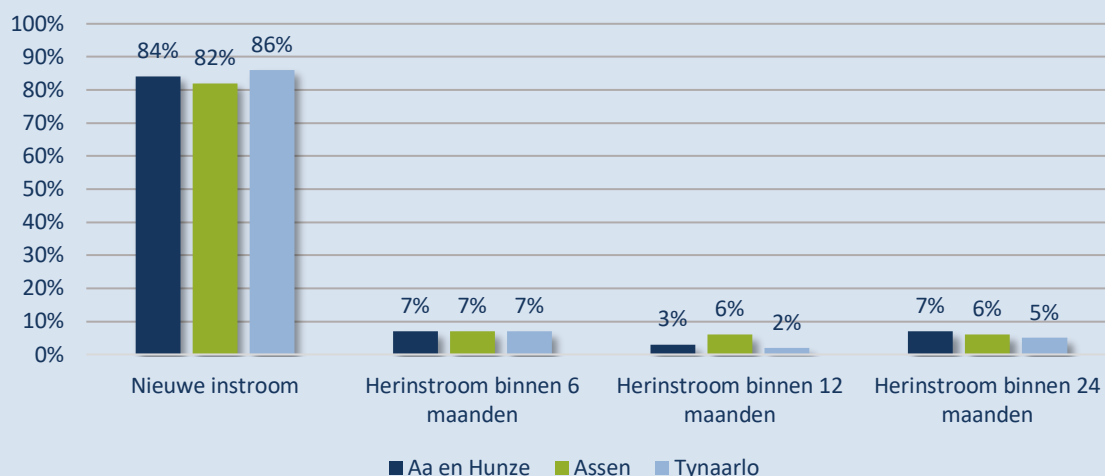
In bovenstaande tabel is bij de instromers onderscheid gemaakt tussen 'nieuwe instroom' en 'her-instroom'. Bij nieuwe instroom gaat het om cliënten van Werkplein die in de twee jaar daarvoor nog niet eerder een bijstandsuitkering hadden ontvangen. Her-instromers daarentegen zijn cliënten die aanvankelijk uit de uitkering zijn uitgestroomd en binnen 24 maanden weer bij Werkplein aangeklopt hebben voor een uitkering. Waar her-instroom in het verleden nog wel eens als een negatieve indicator werd gezien, is het sinds het concept van Simpel Switchen in een positiever daglicht komen te staan.¹⁷ Het idee van Simpel Switchen is namelijk dat uitkeringsgerechtigden eenvoudiger de stap

¹⁷ Daarom voorziet de Participatiewet in Balans ook in de wijziging van artikel 43 van de Participatiewet, zodat een nieuwe aanvraag voor de bijstand binnen 12 maanden na beëindiging van de vorige bijstandsperiode eenvoudiger gedaan kan worden.

naar werk kunnen zetten, omdat ze het 'vangnet' van her-instroom hebben. Uit tabel 3.3 blijkt dat de her-instroom ongeveer een zesde van de totale instroom in 2023 beslaat.

In figuur 3.4 is weergegeven binnen welke termijn cliënten her-instromen. Daaruit blijkt dat het patroon bij de drie gemeenten nagenoeg gelijk is: ongeveer 7% van alle instromers stromen binnen 6 maanden na hun eerdere uitstroom opnieuw in de bijstand, een vergelijkbaar doet dit tussen 12 en 24 maanden nadat eerder de uitkering was stopgezet. Assen telt naar verhouding iets meer her-instromers binnen 6 tot 12 maanden.

Figuur 3.4 Typen instroom uitkeringsgerechtigden 2023 per gemeente

Bron: Werkplein

Uitstroom

Een ander 'bewijs' dat het cliëntenbestand van Werkplein niet statisch is, is dat in 2023 bijna 780 cliënten zijn uitgestroomd uit de uitkering (zie tabel 3.5). Dit komt neer op 28% van het totaal aantal cliënten in dat jaar dat is uitgestroomd, 6%-punt méér dan de vorige notitie. Uitstroom uit de bijstand is een belangrijke achterliggende gedachte van de (oude!) Participatiewet. De uitstroom lijkt bij Werkplein ongeveer gelijk te zijn aan het landelijk gemiddeld (in 2021 stroomden toen 29% van de bijstandsgerechtigden uit).¹⁸

Tabel 3.5 Uitstroom uitkeringsgerechtigden 2023 (absoluut en relatief), per gemeente en totaal

Aspect	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo	Totaal Werkplein
Aantal uitstromende cliënten	91	546	138	775
Aantal cliënten 31 december 2023	321	1.934	487	2.742
Aandeel uitstromende cliënten	28%	28%	28%	28%

Bron: Werkplein

Op het punt van de uitstroom doen zich geen verschillen tussen de gemeenten voor.

¹⁸ Divosa (2022).

Persoonskenmerken

In de verdeling **man/vrouw** bij Werkplein-cliënten met een bijstandsuitkering is sinds de vorige analyse van het cliëntenbestand geen verandering opgetreden. Deze verdeling is 53% man tegenover 47% vrouw.

Bezien we de **leeftijd** van de Werkplein-cliënten met een bijstandsuitkering, dan is ruim de helft van de uitkeringsgerechtigden van het Werkplein 45 jaar of ouder (56%). Iets minder dan een derde is tussen de 27 en 44 jaar (31%) en 13% is jonger dan 27 jaar. Deze verdeling is nagenoeg hetzelfde als in de vorige notitie (zie bijlage I). Tynaarlo kent qua leeftijdsopbouw een iets afwijkende samenstelling ten opzichte van de andere twee gemeenten. Het aandeel oudere uitkeringsgerechtigden is in deze gemeente relatief hoog (62%) en het aandeel jongeren juist relatief laag (8%) (zie tabel I.6 in bijlage I).

In tabel 3.6a zijn de cliënten met een bijstandsuitkering ingedeeld naar **type huishouden** waarin zij leven. Daaruit blijkt dat alleenstaanden verreweg het grootste deel uitmaken van de Werkplein-cliënten met een uitkering. Ongeveer een op de twaalf alleenstaanden heeft te maken met een kostendelende inwoner (d.w.z. een medebewoner van 21 jaar en ouder die in dezelfde woning als de bijstandsgerechtigde woont). Dit is een relevant gegeven vanwege de kostendelersnorm (die mede de hoogte van de bijstandsuitkering bepaalt). Ongeveer één op de zes Werkplein-cliënten met een bijstandsuitkering is gehuwd.

Tabel 3.6a Uitkeringsgerechtigden naar type huishouden (1), per gemeente en totaal

Aspect	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo	Totaal Werkplein
Alleenstaand zonder kostendeler	183	1.333	265	1.781
Alleenstaand met kostendeler	39	139	42	220
Gehuwd	77	302	85	464
In inrichting verblijvend	22	160	95	277

* Peildatum: 31 december 2023

Bron: Werkplein

Het aandeel Werkplein-cliënten dat in een inrichting verblijft is ongeveer 10%. Tynaarlo steekt hier met een aandeel van 20% boven de andere twee gemeenten uit. Dit heeft te maken met de vestiging van een psychiatrisch ziekenhuis (het voormalige Dennenoord, nu onderdeel van Lentis).

Een andere indeling naar type huishouden is weergegeven in tabel 3.6b. Deze indeling is gebaseerd op de gezinssamenstelling, waarbij ook aangegeven is in hoeverre inwonende (minderjarige) kinderen in het huishouden van de uitkeringsgerechtigden aanwezig zijn. Verreweg het grootste deel van de Werkplein-cliënten met een bijstandsuitkering (71%) is alleenstaand zonder kinderen. Bij bijna een kwart (23%) zijn kinderen in het spel. De overige 7% van de cliënten bestaat uit een paar zonder kinderen.

Tabel 3.6b Uitkeringsgerechtigden naar type huishouden, per gemeente en totaal*

Aspect	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo	Totaal Werkplein
Alleenstaand (zonder kinderen)	207	1.385	360	1.952
Eenoudergezin man	2	27	4	33
Eenoudergezin vrouw	40	247	45	332
Paar met kinderen	41	165	46	252
Paar zonder kinderen	31	110	32	173

* Peildatum: 31 december 2023

Bron: *Werkplein*

Bij ongeveer één op de zes huishoudens met kinderen is sprake is van een eenoudergezin, in verreweg de meeste gevallen met een alleenstaande moeder.

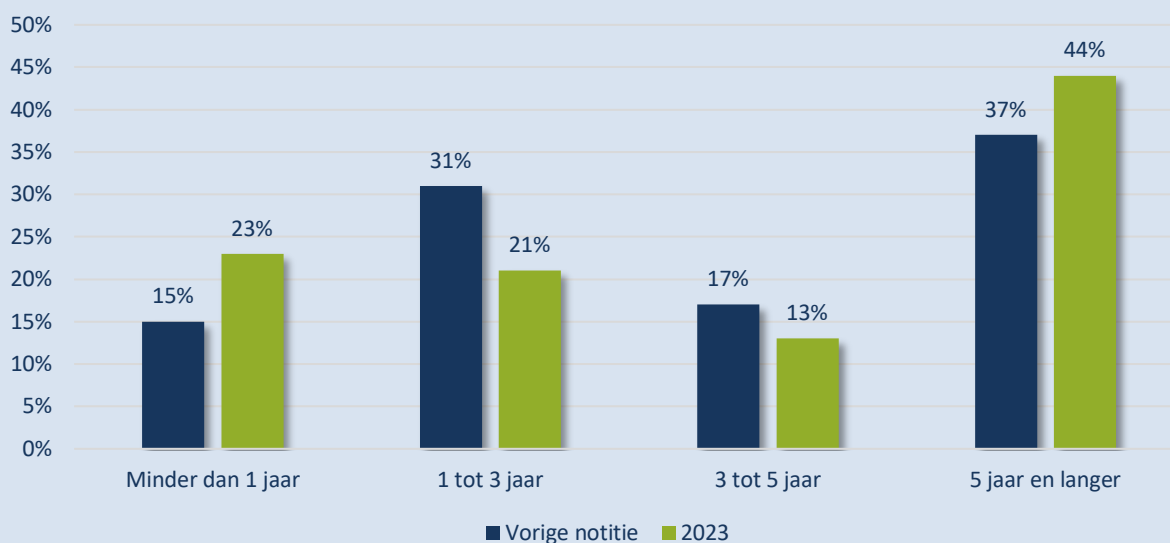
Kinderen in huishoudens met een laag inkomen

Bijna een kwart van de Werkplein-cliënten heeft één of meerdere kinderen in hun huishouden. Om hoeveel kinderen het gaat, kon niet worden vastgesteld in het onderzoek. Vanuit de voorzieningen die door de gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo beschikbaar worden gesteld voor kinderen in armoede, zet het Werkplein zich in om kinderen in huishoudens met een laag inkomen zo goed mogelijk te ondersteunen. Het verschilt per gemeente hoe de samenwerking met andere ketenpartijen, zoals Stichting Leergeld, het Jeugdfonds Sport & Cultuur en/of de gemeente zelf, vorm krijgt. In de gemeente Assen is er sprake van één loket voor kindvoorzieningen, dat uitgevoerd door Stichting Leergeld. Voor het kindpakket van de gemeente Aa en Hunze doet het Werkplein de inkomenscheck, waarna Stichting Leergeld de aanvragen inhoudelijk coördineert en afhandelt. Voor de gemeente Tynaarlo voert het Werkplein een uitgebreide meedoenregeling voor schoolgaande kinderen uit.

Duur uitkeringen

Een bijstandsuitkering is in de meeste gevallen geen permanente voorziening. In figuur 3.7 hoe lang de cliënten van Werkplein in 2023 voor hun inkomen afhankelijk waren van een bijstandsuitkering. Ter vergelijking is hierbij de verdeling ten tijde van de vorige notitie weergegeven (situatie eind 2018/begin 2019). Uit die vergelijking blijkt dat het aandeel personen dat minder dan één jaar in de bijstand zat toegenomen is. Mogelijk heeft dit te maken met de hogere her-instroom (zie hiervoor), waardoor de 'teller' opnieuw op nul wordt gezet.

Figuur 3.7 Duur bijstandsuitkering 2023 (N=2.742), vergeleken met vorige notitie

Bronnen: *Vorige notitie en Werkplein*

Ook aan de andere kant van het spectrum – vijf jaar of langer in de bijstand – is het aandeel nu hoger dan enkele jaren geleden. Uit de interviews met Werkplein-professionals is naar voren gebracht dat de bijstandsgerechtigden (met perspectief op werk) met een minder grote afstand tot de arbeidsmarkt in de achterliggende jaren wel (tijdelijk) zijn uitgestroomd. De groep met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt (die er langer over doen om de overstap van uitkering naar werk te maken en dus langer afhankelijk zijn van de bijstand) is hierdoor relatief groter geworden. Ruim vier op de tien cliënten met een bijstandsuitkering is hier langer dan vijf jaar van afhankelijk. Dit is, zoals we hiervoor hebben gezien, een groep cliënten die financieel kwetsbaar is.

In bijlage I is de verdeling naar duur van de uitkering ook per gemeente weergegeven. Daaruit blijkt dat de gemeente Tynaarlo relatief veel bijstandsgerechtigden heeft in de categorie 'minder dan 1 jaar'.

3.2 Niet-uitkeringsgerechtigden

De groep niet-uitkeringsgerechtigden is een wat ongrijpbare groep. Omdat zij niet uitkeringsgerechtigd zijn, is er vaak geen sprake van (volledige) registratie van deze groep. Indien iemand zichzelf niet als werkzoekende bij het UWV meldt, verdwijnt hij of zij van de radar.¹⁹ Er is daarom cijfermatig enkel iets over het deel van de niet-uitkeringsgerechtigden te zeggen waarvan de registratie wel min of meer adequaat is.

In december 2023 bestond de groep cliënten die bij Werkplein bekend is als niet-uitkeringsgerechtigd uit 554 personen. Deze zijn als volgt verspreid over de drie gemeenten (zie tabel 3.8).²⁰

¹⁹ Zie bijvoorbeeld: Sociaal en Cultureel Planbureau (2019).

²⁰ Een klein aantal NUG'ers is niet toebedeeld aan een gemeente. Dit heeft ermee te maken dat sommige statushouders/asielzoekers al wel gebruik van de WPDA-diensten maken, maar nog niet (formeel) woonachtig zijn in één van de drie Werkplein-gemeenten.

Tabel 3.8 Aantal NUG'ers binnen de Werkplein-cliëntgroep, per gemeente en totaal*

Aspect	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo	Overig	Totaal Werkplein
Aantal NUG'ers	66	405	76	7	554

* Peildatum: 12 december 2023

Bron: *Werkplein*

Binnen de groep NUG'ers kunnen verschillende typen worden onderscheiden, die elkaar overigens deels overlappen. Daarbij gaat het in de eerste plaats om personen die in het zogenoemde doelgroepregister geregistreerd zijn²¹ en inmiddels naar betaald werk zijn bemiddeld (en dus volledig uitgestroomd zijn uit de bijstand²²). De tweede groep NUG'ers zijn personen met een indicatie voor beschut werk. Hun bijstandsinkomen is dus 'ingewisseld' voor een inkomen vanuit deze vorm van betaald arbeid, maar zij kunnen op begeleiding aanspraak blijven maken.

In de derde plaats worden jongeren (vanaf 16 jaar tot 27 jaar), die geen bijstandsuitkering ontvangen, ook tot de NUG'ers gerekend. Verderop gaan we in op de specifieke aanpak die het Werkplein hanteert om de jongeren te ondersteunen. Zoals hieronder blijkt, vormen jongeren de grootste groep binnen de NUG'ers. Een belangrijk deel van de voorgaande twee typen bestaat overigens uit jongeren. Vandaar dat er sprake is van een grote overlap met personen uit het doelgroepregister en personen met een indicatie voor beschut werk.

In principe kan ook nog een vierde type NUG'ers worden onderscheiden, namelijk partners van statushouders (die wel een uitkering hebben). Over deze laatste groep zijn geen gegevens bekend, deze laten we dan ook verder buiten beschouwing.

In tabel 3.9 is weergegeven hoeveel NUG'ers binnen elke gemeenten en voor het Werkplein als totaal tot elk van de bovenstaande typen behoren. Daarbij merken we nogmaals op dat een individuele NUG'er tot meerdere typen kan worden gerekend. Vanwege deze dubbelingen tellen de aantallen niet op tot het totaal aantal in tabel 3.8.

Tabel 3.9 Typen NUG'ers binnen de Werkplein-cliëntgroep, per gemeente en totaal*

Aspect	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo	Overig	Totaal	
					Abs.	Rel.
Personen in doelgroepregister	44	216	48	3	311	56%
Personen met indicatie beschut werk	13	65	8	4	90	16%
Jongeren	49	239	42	5	335	60%

* Peildatum: 12 december 2023

Bron: *Werkplein*

Uit bovenstaande tabel blijkt dat ongeveer zes op de tien NUG'ers uit jongeren bestaat. Het aandeel jongeren is binnen Aa en Hunze het hoogst (74%), in Tynaarlo het laagst (55%). Assen neemt met 59%

²¹ Het doelgroepregister is een register waarin mensen staan die vallen onder de doelgroep van de banenafpraak. De banenafpraak is een afspraak tussen het kabinet en werkgevers om te zorgen voor extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking. Dit zijn mensen die moeilijk werk vinden of behouden door bijvoorbeeld een ziekte of handicap. UWV beheert het doelgroepregister (Bron: website UWV).

²² Als dit type cliënten deels nog wel een bijstandsuitkering ontvangen, dan zijn het vanzelfsprekend geen NUG'ers.

een tussenpositie in. Personen uit het doelgroepregister vorm ruim de helft van de NUG'ers. In Assen is dit aandeel het laagst (met 53% van de NUG'ers), in Aa en Hunze en Tynaarlo bedragen deze aandelen 67% respectievelijk 63%. Personen met de indicatie beschut werk vormen verreweg de kleinste groep binnen de NUG'ers.

Vanuit één van de partnerorganisaties is de vraag opgeroepen of WPDA ook een (grotere) rol kan spelen bij werkende armen (die dus geen bijstandsuitkering krijgen), zie citaat.

"Werkende armen is een groep die lastig te traceren en te helpen is, ook voor de gemeenten zelf. Die kunnen ook gebaat zijn met hulp vanuit Werkplein, bijvoorbeeld bij het vinden van (ander) werk en de toeleiding naar de armoederegelingen. Nu is voor ons onduidelijk wat ik van Werkplein kan verwachten als ik een werkende arme verder wil helpen." – Partnerorganisatie

3.3 Wettelijk arbeidsbeperkten

Wettelijk arbeidsbeperkten zijn mensen die vanwege een lichamelijke of geestelijke beperking (deels) belemmerd worden om op een reguliere manier deel te nemen aan de arbeidsmarkt. Dit geldt voor mensen die vallen in het doelgroepregister (afpraakbaan), aanspraak kunnen maken op beschut werk of mensen die een plaats in de sociale werkvoorziening hebben. Van de wettelijk arbeidsbeperkten, heeft de meerderheid een indicatie voor sociale werkvoorziening. Deze indicatie wordt sinds de introductie van de Participatiewet niet meer gesteld en wordt daarmee *de facto* uitgefaseerd.

Het aantal wettelijk arbeidsbeperkten binnen de cliëntenpopulatie van Werkplein bedroeg eind 2023 in totaal 1.143 personen. Precies de helft hiervan bestaat uit de mensen met een SW-indicatie. Dit aantal is – vanwege het bovenstaande – sinds 2019 afgenomen met 21% (van 725 cliënten in 2019 naar 576 cliënten in 2023). De relatieve afname van het aantal cliënten met de indicatie sociale werkvoorziening is in de gemeente Tynaarlo iets groter dan bij de andere gemeenten (namelijk -26%) (zie tabel I.9 in bijlage I).

Figuur 3.10 Samenstelling cliëntgroep wettelijk arbeidsbeperkten bij Werkplein*

* Peildatum 12 december 2023

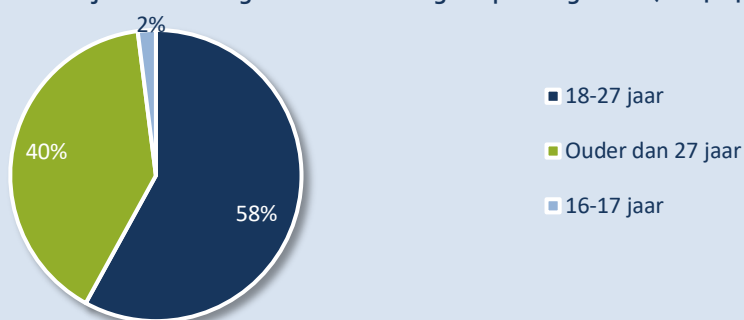
Bron: Werkplein

Bij de bovenstaande cijfers over het doelgroepregister en het beschut werk moet worden opgemerkt

dat dit cliënten zijn die nog (geheel of gedeeltelijk) afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering. Het gaat dus niet om mensen die via het register betaald werk hebben gekregen of een door de gemeente betaalde beschutte plaats bezetten. De bovenstaande cijfers hebben dus betrekking op het potentieel dat (op termijn) voor plaatsing in aanmerking komt.

De 464 cliënten die in het doelgroepenregister vallen kan op basis van een leeftijdsindeling nog verder worden uitgesplitst (zie figuur 3.11). Daaruit blijkt dat de jongeren tussen de 18 en 27 jaar oud in de meerderheid zijn. De 16-17-jarigen zijn VSO/PrO-leerlingen. Overigens kunnen ook in de categorie 18-27 VSO/PrO-jongeren zitten met het uitstroomprofiel arbeid. Deze worden echter niet apart geregistreerd in de systemen van Werkplein.

Figuur 3.11 Leeftijdsverdeling cliënten doelgroepenregister (N=464)

* Peildatum 12 december 2023

Bron: Werkplein

Deze verdeling naar leeftijd van cliënten in het doelgroepenregister is voor de drie gemeenten enigszins verschillend (zie bijlage I). Zo bevinden zich in de gemeente Aa en Hunze relatief veel jongeren in het doelgroepenregister van tussen de 18 en 27 jaar oud (67%). De gemeente Tynaarlo telt daarentegen relatief veel 16-17 jarigen in het doelgroepenregister (6%).

Van de 103 cliënten met de indicatie beschut werk zijn als volgt over de drie gemeenten verspreid (zie eerste rij in tabel 3.12).

Tabel 3.12 Stand van zaken realisatie beschut werk, per gemeente en totaal

Aspect	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo	Totaal Werkplein
Indicatie beschut werk	14	75	10	103
Taakstelling eind 2023	9	60	16	85
Ingevulde beschutte plekken	9	65	9	83

Bron: Werkplein en ministerie van SZW (taakstelling)

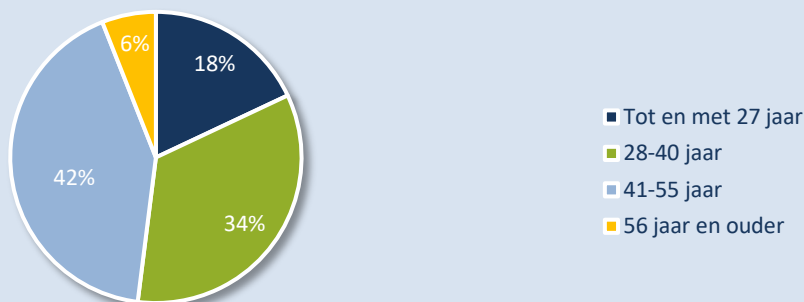
In de tabel is ook weergegeven in hoeverre elk van de gemeenten de taakstelling van het aantal te realiseren beschutte plekken inmiddels gerealiseerd heeft. Op WPDA-niveau was eind 2023 de taakstelling nagenoeg gerealiseerd. Assen liep daarbij iets voor op haar taakstelling, terwijl in Tynaarlo nog een aantal plaatsen ingevuld moeten worden om de taakstelling te halen.

3.4 Statushouders

In december 2023 konden 614 cliënten van Werkplein als 'statushouder' worden aangemerkt (peildatum 12 december 2023). Hiervan vielen 416 onder de 'oude wet' en 198 onder de 'nieuwe wet'.²³ Dit betekent dat twee derde van de statushouders onder de oude inburgeringswet valt en een derde met de nieuwe wet te maken heeft. In bijlage I is deze verdeling per gemeente weergegeven.

In figuur 3.13 zijn de statushouders ingedeeld naar leeftijdscategorie.

Figuur 3.13 Leeftijd cliënten statushouders binnen cliëntpopulatie Werkplein (N=614)*

* Peildatum 12 december 2023

Bron: Werkplein

Uit de bovenstaande figuur blijkt dat de populatie statushouders relatief jong is in vergelijking tot alle uitkeringsgerechtigden. Ongeveer één op de vijf statushouders tot de jongeren gerekend kan worden (jonger dan 27 jaar), terwijl dit aandeel voor alle Werkplein-clieñten met een uitkering 13% bedraagt. Het aandeel statushouders ouder dan 40 is bijna de helft (48% tegenover 56% cliënten van 45 jaar en ouder).

Bij de statushouders is de verdeling naar geslacht nagenoeg gelijk aan die voor Werkplein-clieñten als geheel, namelijk 51% mannen tegenover 49% vrouwen (53%-47%, zie hiervoor).

²³ Voor het verschil tussen deze varianten, zie paragraaf 2.3 of paragraaf 4.3.

4. Inzet en resultaten instrumentarium

Voor cliënten van het Werkplein worden veel verschillende instrumenten ingezet. In dit hoofdstuk wordt dit instrumentarium en de resultaten die daarmee geboekt worden, verder toegelicht. Ook komen de ervaringen van interne en externe betrokkenen en – indien van toepassing – van cliënten aan bod. Achtereenvolgens wordt de inzet voor de volgende cliëntgroepen besproken: cliënten met perspectief op betaald werk (4.1), cliënten zonder perspectief op betaald werk (4.2), statushouders (4.3) en jongeren (4.4). Vervolgens richten paragraaf 4.5 en 4.6 zich op de inzet van Team Financieel Stabiel en op laaggeletterdheid.

4.1 Cliënten met perspectief op betaald werk

In hoofdstuk 2 is al naar voren gekomen dat het grootste deel van de cliënten van het Werkplein perspectief heeft op betaald werk. Dit gaat echter niet alleen om cliënten die binnen relatief korte tijd richting een reguliere, betaalde baan kunnen stromen. Er is ook een grote groep voor wie het perspectief op betaald werk wat verderop in de tijd ligt – al dan niet door eerst nog onderwijs of een opleiding te volgen – en die nu nog uiteenlopende typen begeleiding nodig hebben. De groep cliënten met perspectief op betaald werk is dus erg divers en bevindt zich in verschillende stadia van begeleiding. Figuur 4.1 geeft een beeld van de situatie voor de 2.100 cliënten met perspectief op werk eind vorig jaar.

Figuur 4.1 Verdeling cliënten met perspectief op betaald werk naar fase van begeleiding (N=2.100)

* Peildatum 12 december 2023
Bron: Werkplein

Uit de figuur blijkt dat bij twee derde gewerkt wordt aan het 'arbeidsfit' maken (begeleiding naar werk) of 'leerfit' maken (te zorgen dat de cliënt (weer) naar school gaat). Deze fase van ontwikkeling wordt uitgevoerd door regiecoaches. Bij de intake die daaraan vooraf gaat, brengen zij de situatie van de cliënt in beeld en kijken ze samen met de cliënt wat hij of zij nodig heeft in het traject richting een betaalde baan (oriëntatie, testen, scholing, coaching etc.). Daarbij wordt overigens niet alleen gekeken naar de ondersteuningsbehoefte op het gebied van werk, maar ook op andere levensterreinen (wonen, schulden, gezondheid, verslaving, rol van familie etc.). Vervolgens wordt dit in de vorm van maatwerk aangeboden en georganiseerd door de regiecoach.

Ongeveer één op de tien cliënten is inmiddels gereed om de stap naar werk te maken en is overgedragen naar de accountmanager voor het matchen met een arbeidsplek. Accountmanagers kunnen ook na plaatsing nog ondersteuning bieden aan de cliënt en/of aan de werkgever. Dit om de kans op succesvolle en langdurige plaatsing zo groot mogelijk te maken.

Een kleine groep is voor het opdoen van werkervaring intern geplaatst bij iWerk, het werkleerbedrijf van Werkplein. Het gaat hierbij om interne plaatsingen in het kader van beschut werk of vanuit de SW. Voor 15% van de cliënten geldt dat zij extern geplaatst zijn op Afspraakbanen, op een beschutte werkplek of via detachering/Begeleid Werken vanuit de SW, maar nog wel begeleiding (op afstand) vanuit Werkplein krijgen. Doorgaans gebeurt dit door de accountmanager, bij jongeren wordt deze rol ook dikwijls vervuld door de regiecoach om goed te borgen dat de jongere de arbeidsplaats behoudt.

Er worden voor cliënten met perspectief op betaald werk dus verschillende soorten voorzieningen ingezet worden. In tabel 4.2 is weergegeven in welke mate dit in 2023 is gedaan. Daarin is ook een vergelijking gemaakt met de vorige notitie. Uit onderstaande tabel blijkt in de eerste plaats dat de inzet van de voorzieningen gelijke tred heeft met de ontwikkeling van het aantal cliënten met perspectief op werk.

Tabel 4.2 Inzet voorzieningen voor cliënten met perspectief op betaald werk

Voorziening	Vorige notitie	2023	Mutatie
Aantal cliënten met perspectief op betaald werk	1.713	2.107	+23%
Totaal aantal voorzieningen	2.557	3.142	+23%
Coaching	1.333	1.475	+11%
Scholing	98	195	+99%
Werkpunt	118	18	-85%
Werkontwikkelplek	219	133	-39%
Re-integratietraject	789	1.321	+67%

Bronnen: *Vorige notitie en Werkplein*

Daarnaast kan uit bovenstaande tabel worden geconcludeerd dat dikwijls meerdere voorzieningen per cliënt ingezet worden. Het gemiddelde aantal voorzieningen per cliënt is 1,6 (namelijk 3.142 gedeeld door circa 1.900²⁴). In absolute zin wordt het meest gebruik gemaakt van coaching en re-integratietrajecten. Het aantal scholingstrajecten voor cliënten is relatief sterk gestegen ten opzichte van de vorige notitie. Dit aantal is ten opzichte van enkele jaren geleden verdubbeld. Ook re-integratietrajecten worden in vergelijking met de vorige bestandsanalyse veel vaker ingezet. Dit zijn trajecten waarbij Werkplein de regie voert en de coaching verzorgd, maar het traject extern ingekocht wordt bij een bureau.

Het uiteindelijke doel van deze voorzieningen is dat de cliënten uitstromen richting betaald werk. Zodra cliënten er aan toe zijn om de (gedeeltelijke) stap te maken naar (betaald) werk, worden zij

²⁴ 10% van de 2.100 zat eind vorig jaar nog in de intake en heeft in 2023 dus nog niet van een voorziening gebruik kunnen maken.

overgedragen aan accountmanagers. Zij ondersteunen de cliënt bij het vinden van en passende werkgever, bijvoorbeeld door vacatures aan te dragen bij cliënten en door – indien nodig – contact te leggen tussen cliënt en werkgever. De plaatsingen beperken zich niet alleen tot werkgevers binnen de drie gemeenten van Werkplein. Door samenwerking Werk in Zicht, het samenwerkingsverband van gemeenten, UWV, leerontwikkelbedrijven en partners in de arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe, is het makkelijker om cliënten te plaatsen bij werkgevers in andere gemeenten binnen de arbeidsmarktregio.

“Ik vind het lastig om op iets te solliciteren waar ik geen diploma of ervaring in heb. De accountmanager heeft veel connecties, dat maakt het makkelijker om te switchen. In die zin verbreedt het mijn horizon.” – Cliënt niet-wettelijk arbeidsbeperkt

In hoofdstuk 3 is al opgemerkt dat in 2023 in totaal 775 cliënten uit een uitkering zijn gestroomd. In onderstaande tabel is weergegeven welk deel van hen naar werk, onderwijs of een eigen onderneming is begeleid. Ter vergelijking zijn in deze tabel ook de cijfers voor 2022 weergegeven. Toen was de uitstroom uit de bijstandsuitkering groter dan in 2023. Binnen de uitstroom zien we grote verschillen tussen beide jaren. In 2023 was het aandeel uitstromers naar werk en naar onderwijs veel groter dan in het jaar daarvoor. Bij de uitstroom naar ondernemerschap is het beeld juist omgekeerd: dat is in 2023 veel minder dan in 2022. Zoals in hoofdstuk 2 opgemerkt heeft dit te maken met een verandering in het gevoerde beleid.

“Mijn begeleider heeft mij heel goed advies gegeven over mijn eigen bedrijf. Ik kan hem altijd bellen en vragen stellen. Hij gebruikt woorden die ik begrijp en hij is heel vriendelijk.” – Naar ondernemerschap uitgestroomde cliënt

Per saldo stroomden in 2023 relatief veel meer mensen uit naar werk, onderwijs en ondernemerschap dan in 2022 (74% versus 58%). De overige cliënten zijn om andere redenen uitgestroomd uit de uitkering, bijvoorbeeld vanwege bereiken van AOW-leeftijd, verhuizing, overlijden of andere redenen van stopzetting van de uitkering.

Tabel 4.3 Uitstroom uit uitkering en bestemming van de uitgestroomde cliënten (2022 en 2023)

Jaar	Totale uitstroom	w.v. werk	w.v. onderwijs	w.v. ondern.	Aandeel werk etc.	Aandeel ov. redenen
2022	982	350 Reg.: 262 Gesubs.: 88	39	177	58%	42%
2023	775	483 Reg.: 385 Gesubs.: 98	69	20	74%	26%

Regulier = reguliere arbeidsplaats
Gesubs. = gesubsidieerde arbeidsplaats
Bron: Werkplein

In 2022 stroomden 350 Werkplein-clieñten (geheel of gedeeltelijk) uit naar betaald werk, in 2023 was dit toegenomen naar 483 mensen. Het aandeel van dat naar regulier werk uitgestroomde nam toe van 75% in 2022 naar 79% in 2023. De uitstroom naar een gesubsidieerde baan nam weliswaar in absolute

zin weliswaar toe, maar in relatieve zin iets af (van 25% naar 21% van de totale uitstroom naar werk). Bij de gesubsidieerde banen ging het meestal om afspraakbanen en in veel mindere mate om banen binnen het beschut werk.

Een prestatieafpraak is dat in 2023 550 personen geheel of gedeeltelijk uit de bijstand uitstromen naar werk, onderwijs of ondernemerschap. In totaal zijn in 2023 572 cliënten uitgestroomd, waarmee de doelstelling is behaald.

In aanvulling op het bovenstaande is er ook nog sprake van **uitstroom naar deeltijdwerk**. Hierbij gaat de cliënt met behoud van de bijstandsuitkering een aantal uren werken. De bijstandsuitkering blijft echter in stand. Voor 2022 ging het in totaal om 109 cliënten van Werkplein die een dergelijke eerste stap op de arbeidsmarkt zetten. In 2023 hadden in totaal 128 cliënten ervaring opgedaan met deeltijdwerk (met behoud van de uitkering).

Vergelijken we de uitstroom naar regulier werk, dan ligt dit in de afgelopen jaren op een lager niveau dan ten tijde van de vorige notitie: 483 in 2023 versus 636 in de vorige notitie. De uitstroom naar gesubsidieerde banen is daarentegen hoger 98 in 2022 tegenover 26 in 2018. Een belangrijke reden voor deze verschillen kan worden gevonden in de situatie op de arbeidsmarkt. De geraadpleegde accountmanagers geven aan dat de cliëntengroep 'complexer' is geworden, waardoor het bemiddelen van cliënten intensiever is en meer tijd en aandacht vraagt dan voorheen. Door de huidige krapte op de arbeidsmarkt zijn mensen die (relatief) eenvoudig te bemiddelen zijn, inmiddels bijna allemaal aan het werk. De groep die overblijft is, vraagt meer aandacht en inzet om te bemiddelen.²⁵

Ervaringen

In de afgelopen periode is de werkwijze voor cliënten met perspectief op een betaalde baan veranderd. Voorheen werkten werkcoaches (regiecoaches) en accountmanagers samen in teams verdeeld naar branches. De huidige werkwijze voorziet in een duidelijkere knip tussen werkzaamheden die vallen onder het arbeidsfit maken (regiecoaches) en het bemiddelen naar werk (accountmanagers). Sommige betrokkenen ervaren hierdoor minder verbondenheid in het gehele werkproces. Bij de jongerenaanpak is 'op papier' ook sprake van deze knip, maar is de praktijk toch anders (zie paragraaf 4.4).

De samenwerking tussen accountmanagers en werkgevers gaat over het algemeen goed. Er is op periodieke basis contact tussen de accountmanagers en werkgevers. Wel zien betrokkenen aan beide kanten dat de samenwerking kwetsbaar kan zijn door personele wisselingen. Als aan één van beide kanten een gezicht wisselt, dan moet de samenwerking met een andere collega weer vorm en inhoud krijgen. De samenwerking met Werk in Zicht verloopt goed, maar het onderhouden van de contacten is wel tijdrovend en intensief door de frequente overleggen.

Over het algemeen beoordelen de geraadpleegde cliënten de aan hen geboden ondersteuning of hulp door het Werkplein als positief. Een aantal aspecten aan deze hulp of ondersteuning vinden de

²⁵ Dit is een landelijke trend, zie bijvoorbeeld: Bureau Bartels (2022).

respondenten vooral fijn. Zo benadrukten een aantal dat het proces naar werk toe hen goed beviel, bijvoorbeeld door het delen van vacatures en doordat er gezocht wordt naar werk dat past bij de cliënt. Verder spreekt de houding van de medewerkers van het Werkplein deze respondenten aan. Ze vinden het onder andere fijn dat de medewerkers naar hen luisteren, oplossingsgericht met hen meedenken en hen aanmoedigen om dingen te proberen.

"Ik vond het vooral fijn dat ze een luisterend oor hebben gehad, dingen hebben uitgelegd en meedachten in oplossingen." – Cliënt wettelijk arbeidsbeperkt

"De hulp van het Werkplein heeft mij een baan opgeleverd. Het Werkplein heeft in heel veel dingen geholpen. Ik heb zo toch de stap gezet om te werken, terwijl ik er eerst negatief naar keek. Ik ben geholpen met het starten van een opleiding en cursussen en ik heb mijn rijbewijs gehaald." – Cliënt wettelijk arbeidsbeperkt

"De werkcoach zei: eigenlijk moet ik je elke maand zien, maar is niet nodig. Dat voelt als maatwerk. Daar was ik blij mee. Menselijke maat. Dat ze niet alleen maar de procedures volgen, maar echt kijken naar de situatie." – Cliënt niet-wettelijk arbeidsbeperkt

De meerwaarde van de ondersteuning is niet alleen dat er goed geluisterd wordt naar cliënten en dat zij aangespoord worden om een passende baan te zoeken. Ook als brug tussen de cliënt en werkgevers is de dienstverlening van het Werkplein belangrijk.

"De hulp van het Werkplein is heel belangrijk. Als ik zelfstandig solliciteer en ik noem al mijn kwalen, haken de meeste werkgevers af. Maar als de coach de problematiek uitlegt, luisteren de werkgevers wel." – Cliënt wettelijk arbeidsbeperkt

Cliënten merken dat de regiecoaches en accountmanagers een grote caseload hebben, waardoor zij soms erg druk zijn. Hierdoor kan niet altijd de aandacht gegeven worden die cliënten soms nodig hebben.

"Het enige minpuntje dat ik heb, is dat ze het heel druk hebben." – Cliënt wettelijk arbeidsbeperkt

Het lukt overigens niet voor iedere cliënt om een passende match te maken. Voornamelijk niet-wettelijk arbeidsbeperkte cliënten geven aan dat zij niet altijd bij werkgevers terecht kunnen die passen bij hun verwachtingen.

"De druk die ik de laatste tijd heb ervaren om werk aan te nemen dat niet in mijn interesse en ervaringsgebied ligt. Dat heb ik als zeer onaangenaam ervaren." – Cliënt niet-wettelijk arbeidsbeperkt

"Werkplein heeft allerlei linkjes met bedrijven, waardoor je alleen bij die bedrijven geplaatst wordt. Maar kijk ook naar wat mensen echt willen. Een werkcoach moet echt kijken naar wie hij voor zich heeft." – Cliënt niet-wettelijk arbeidsbeperkt

4.2 Cliënten zonder perspectief op betaald werk

Zoals in hoofdstuk 2 al aan bod is gekomen, is er een deel van de cliënten van het Werkplein dat geen perspectief heeft op betaald werk. De aandacht vanuit Werkplein is erop gericht om deze groep enerzijds te voorzien van een bijstandsuitkering (en daarmee een stabiele financiële situatie)²⁶ en anderzijds daar waar mogelijk te zorgen dat zij maatschappelijk actief zijn. Daar waar dit niet mogelijk is word ambulante hulp of andere vormen van ondersteuning – zoals het opdoen van sociale contacten om mensen uit het isolement te halen of het volgen van cursussen of taallessen (trede 2 van de participatieladder) – georganiseerd. Een specifieke groep binnen deze cliëntpopulatie zijn mensen die langdurig in een inrichting verblijven (de categorie 'zak- en kleedgeld' in onderstaande tabel).

Hieronder is weergegeven hoe de verdeling van de cliënten zonder perspectief op werk over deze hoofdcategorieën – en subcategorieën daarbinnen – is. Door afrondingsverschillen tellen subcategorieën niet altijd precies op tot het percentage van de hoofdcategorie.

Tabel 4.5 Typologie cliënten zonder perspectief op betaald werk

Typologie	2021		2022		2023	
	Absoluut	Relatief	Absoluut	Relatief	Absoluut	Relatief
Maatschappelijk actief	361	28%	326	29%	295	24%
- Vrijwilligerswerk	210	16%	180	15%	163	13%
- Dagbesteding	74	6%	73	6%	73	6%
- Mantelzorg	43	3%	47	4%	42	3%
- Sociale activering	34	3%	26	2%	17	1%
Niet maatschappelijk actief	701	54%	654	54%	716	57%
- Ambulante hulpverlening	252	20%	241	20%	253	20%
- Trede 2 participatieladder	449	35%	413	34%	463	37%
Zak- en kleedgelduitkering	229	18%	237	20%	243	19%
Totaal	1.291	100%	1.217	100%	1.254	100%

Bron: Werkplein

Meer dan de helft van de cliënten zonder perspectief op werk bevindt zich in de categorie 'niet maatschappelijk actief'. Dit aandeel blijft over de jaren vrij constant. Het aandeel maatschappelijk actieven loopt heel licht terug, met name door de afname van vrijwilligerswerk in de cijfers. Ongeveer een op de vijf cliënten zonder perspectief op werk verblijft in een inrichting. Voor de gemeente Tynaarlo is dit aandeel overigens twee maal zo groot (zie bijlage I). Dit is verklaarbaar door de aanwezigheid van een grote GGZ-instelling Lentis in Zuidlaren.

Het team Financieel Stabiel staat klaar voor mensen met een bijstandsuitkering die weinig of geen perspectief hebben op betaald werk. Bijvoorbeeld door het voeren van periodieke gesprekken om te

²⁶ Bewust gebruiken we hier niet de term 'voldoende inkomen'. Zoals uit hoofdstuk 2 blijkt zijn bijstandsgerechtigden financieel kwetsbaar en dan met name die mensen die al lange tijd van de bijstand afhankelijk zijn.

checken hoe het met iemand gaat, waar ze mee bezig zijn in het dagelijks leven en of iemand gebruik kan maken van ondersteuningsmaatregelen. De uitzondering hierop vormt de groep cliënten die een zak- en kleedgelduitkering krijgen omdat zij langdurig in een (zorg)instelling wonen. Hieronder is weergegeven in hoeverre Werkplein erin slaagt om deze jaarlijkse gesprekken te voeren.

Tabel 4.6 Realisatie prestatieafspraken gesprekken cliënten zonder perspectief op betaald werk

Jaar	Aantal cliënten	w.v. gesproken (absoluut)	w.v. gesproken (relatief)
2021	1.135	1.121	99%
2022	1.061	1.040	98%
2023	1.011	1.011	100%

Bron: Werkplein

De prestatieafpraak voor deze groep is dat jaarlijks van alle bijstandsgerechtigden voor wie meedoen het hoogst haalbare doel is, in beeld gebracht of zij maatschappelijk actief zien en welke activiteiten zij uitvoeren. In 2023 zijn inderdaad alle cliënten zonder perspectief op betaald werk gesproken, waarmee deze doelstelling is behaald.

Ervaringen

De meerderheid van de gesproken cliënten is positief over de dienstverlening vanuit Team Financieel Stabiel. Uit de gesprekken blijkt dat men het gevoel heeft altijd met vragen terecht te kunnen bij het team. Wel merken sommige cliënten dat zij – vanwege een gebrek aan perspectief op werk – minder aandacht krijgen vanuit het Werkplein dan wanneer er wél meer perspectief is. Niet iedereen vindt dit vervelend, maar het wordt wel opgemerkt. De gesprekken vinden ongeveer één keer per jaar plaats en duren gemiddeld een minuut of vijftien.

“Alles is super, geen problemen met het Werkplein. De contactpersonen doen het goed. Ze bellen vaak om te vragen hoe het met mij gaat. Met de ziekte, de kinderen en het werk. Ze zeggen tegen mij als je vragen hebt, bel maar.” – Cliënt zonder perspectief op werk

“Ze spelen geen grote rol meer in mijn leven, want ik ben afgekeurd. Dan kom je op een laag pitje te staan en hoor je niet zoveel meer.” – Cliënt zonder perspectief op werk

“Over het algemeen ben ik heel tevreden. Als er wat is kun je bij hen terecht en dan wordt je altijd teruggemaid of -gebeld. Als het nodig is, weet ik hoe ze te bereiken. De hulp die je krijgt is goed en duidelijk.” – Cliënt zonder perspectief op werk

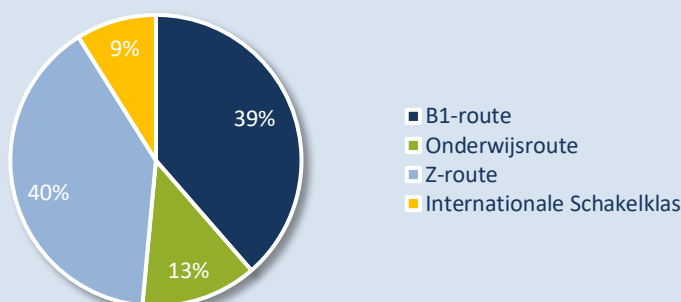
4.3 Statushouders

Ook statushouders worden begeleid door regiecoaches. Hierbij is onderscheid te maken tussen statushouders die inburgeren volgens de ‘oude wet’ (vóór 1 januari 2022) en volgens de ‘nieuwe wet’ (sinds 1 januari 2022). Onder de ‘oude wet’ is de statushouder formeel zelf verantwoordelijk voor het inburgeringsproces. Dit betekent dat zij zelf op zoek moesten naar (taal)opleidingen om de juist

examens af te leggen.²⁷ Onder de 'nieuwe wet' zijn gemeenten verantwoordelijk voor het inburgeren van inwoners. De regie rondom de individuele statushouder ligt bij de regievoerder van de gemeente. Het persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) dat door deze regievoerder wordt gemaakt is het vertrekpunt voor de inzet van Werkplein bij het inburgeringstraject. In de nieuwe Inburgeringswet wordt onderscheid gemaakt naar een drietal leerroutes, namelijk B1-route, de onderwijsroute en de Z-route. De B1-route richt zich op het zo snel mogelijk leren van de Nederlandse taal op B1-niveau door scholing en door – in dien mogelijk – het verrichten van (vrijwilligers)werk. De onderwijsroute is vooral gericht op de jonge statushouders en bedoeld voor het halen van een erkend diploma, zodat de statushouder eerder/snel door kan stromen naar de arbeidsmarkt. De ondersteuning heeft betrekking op zaken als rekenlessen, verzorgen van trainingen, instroom in regulier onderwijs, regelen van stageplaatsen en zorgen voor studiefinanciering. De Z-route (zelfredzaamheidsroute) is bedoeld voor statushouders voor wie de B1-route of de onderwijsroute te hoog gegrepen is. De focus van deze route ligt op het kunnen meedraaien in de maatschappij. Specifiek voor jongere statushouders tot 18 jaar die het Nederlands nog onvoldoende beheersen, is er ook nog de Internationale SchakelKlas.

In paragraaf 3.4 is al aangegeven dat van de 614 statushouders die in december 2023 werden begeleid 198 onder de nieuwe wet vallen. In figuur 4.7 is weergegeven in welke route statushouders uit deze laatste groep zich eind vorig jaar bevinden.

Figuur 4.7 Leerroutes cliënten statushouders (N=198)*

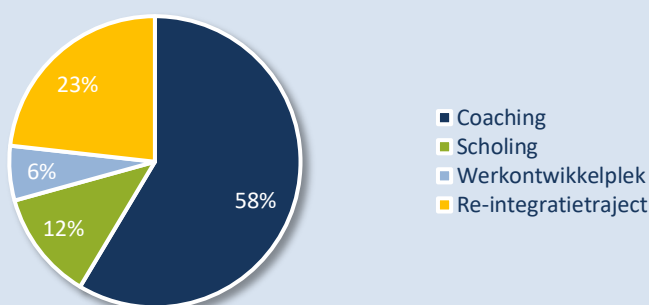
* Peildatum 12 december 2023

Bron: Werkplein

Net als voor andere cliënten worden voor statushouders verschillende soorten voorzieningen ingezet. In 2023 ging het in totaal om 916 ingezette voorzieningen (voor zowel statushouders die onder de oude als zij die onder de nieuwe wet vallen). Deze voorzieningen kunnen als volgt worden gecategoriseerd (zie figuur 4.8). In de inburgeringstrajecten vervult Werkplein vooral de rol van coach. Bij een kwart is sprake van een re-integratietraject.

²⁷ De groep statushouders die valt onder de 'oude wet' is voor de gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo overigens ondergebracht in een pilot waarbij gewerkt wordt volgens de nieuwe aanpak.

Figuur 4.8 Re-integratievoorzieningen cliënten statushouders (2023) (N=916)*

* Naast de in de figuur weergegeven typen re-integratievoorzieningen, is ook drie keer gebruik gemaakt van WERKpunt! (van de gemeente Assen). Dit is echter minder dan 1% van het totaalaanbod, waardoor dit in de figuur niet wordt weergegeven.

Bron: Werkplein

Een prestatieafspraken is dat in 2023 90 statushouders (oude en nieuwe wet) geheel of gedeeltelijk vanuit de bijstand naar betaald werk, onderwijs of ondernemerschap uitgestroomd moet zijn. In 2023 zijn in totaal 91 statushouders geheel of gedeeltelijk uit de uitkering gestroomd, waarvan 77 richting werk en 14 richting onderwijs. Geen van de statushouders is in dat jaar uitgestroomd richting eigen ondernemerschap. De prestatieafspraken is daarmee behaald.

Financieel ontzorgen van statushouders

Sinds juli 2023 is team Financieel Stabiel gericht op het financieel ontzorgen van statushouders. Statushouders die aanmerking komen voor een bijstandsuitkering worden in principe een half jaar financieel ontzorgd, bijvoorbeeld door het betalen van een aantal vaste lasten uit de bijstandsuitkering (zoals ook verplicht is volgens artikel 56a van de Participatiewet). Ook helpt team Financieel Stabiel om statushouders wegwijs te maken in de procedures/regelingen zoals die in Nederland gelden. Dit wordt onder andere gedaan door zogeheten 'regeldagen' waarop zoveel mogelijk geregeld wordt wat nodig is om mee te draaien in de Nederlandse maatschappij.

Ervaringen

De geraadpleegde regiecoaches zitten nu nog met zowel statushouders vanuit de oude wet en die vanuit de nieuwe wet. Bij de laatste type statushouders is de werkwijze en rol wel duidelijk anders dan daarvoor. Kern hiervan is dat nu meer vanuit de 'opdracht' vanuit de gemeentelijke regievoerder wordt gewerkt. Die heeft nu het eerste contact met de statushouders en coördineert en faciliteert het hele traject. De Werkplein-regiecoaches werken hiermee goed samen en zijn hierdoor meer met hun primaire taken – begeleiding B1-route, onderwijsroute en het financieel ontzorgen – bezig. De rolopvatting voor Werkplein is hierdoor duidelijker geworden.

In aanvulling op het reguliere aanbod van ondersteuningsinstrumentarium zetten zij daarbij ook instrumenten specifiek voor deze doelgroep in, zoals de MAP-training²⁸, een intensieve powerment-training in de eigen taal van de statushouder en Vlucht Voorwaarts (met de inzet van taalmaatjes). Ook voor de doelgroep statushouders geldt dat de nieuwe werkwijze is ingevoerd, waarbij de

²⁸ MAP staat voor Module Arbeidsmarkt & Participatie.

regiecoach de cliënt overdraagt naar de accountmanager als de stap naar arbeid kan worden gemaakt. Het finetunen van de implementatie van deze werkmethode is nog steeds gaande. De overdracht tussen de gespecialiseerde regiecoaches en de meer algemeen opererende accountmanagers is soms nog kwetsbaar. Van belang is namelijk om bij het bedienen van deze doelgroep cultuursensitief te werken, dus rekening houden met de cultuur waaruit de statushouder afkomstig is. Vanuit die optiek is dikwijls ook na de overdracht betrokkenheid vanuit de regiecoach nodig. De geraadpleegde regiecoaches merken verder op dat de begeleiding van statushouders erg (tijds)intensief is. Dit drukt op de caseload van de medewerkers. Met de gemeenten is afgesproken dat deze coaches binnen Werkplein een kleinere caseload dan gemiddeld hebben.

De statushouders die wij gesproken hebben, beoordelen de van het Werkplein gekregen ondersteuning als positief. Zij ontvangen naar eigen zeggen de hulp die zij nodig hebben en zijn er zeer tevreden over. Veel van hen spreken ook spontaan heel positief over de medewerkers van het Werkplein. Er is door hen meerdere keren naar voren gebracht dat de medewerkers erg behulpzaam zijn, goed naar ze luisteren en aardig tegen ze zijn.

"Het Werkplein helpt mij bij heel veel. Ik kan bijna niet opsommen zoveel. Ik ben geholpen met een uitkering, naar school voor taalonderwijs, financiële ondersteuning bijvoorbeeld voor een computer, reiskosten. Eigenlijk met elke vraag die ik heb kan ik bij [het Werkplein] worden geholpen." – Cliënt statushouder

"Ik heb hier ook geoefend met het voeren van een sollicitatiegesprek en het schrijven van een sollicitatiebrief en motivatiebrief. Dit was een goede ervaring, want het was een goede oefening." – Cliënt statushouder

"Een baan zoeken is het lastigste. Vaak werken buitenlanders in de schoonmaak of in de horeca. Maar daar leer je de taal niet en je hebt geen contact met andere mensen. Dus dat is niet goed. Daarom wilde ik graag iets anders. Ik vind mijn baan nu soms wel spannend, maar wel fijn want ik heb veel contact met mensen." – Cliënt statushouder

"Ik heb eerst in Assen gestudeerd, maar het niveau was erg laag. En ik wilde graag meer, dus ik wilde graag naar een andere school. Nu ben ik in Assen bij een andere school geweest, dat is een goede school. Ik ben nu bezig met het halen van mijn B1-examen. Ik ga nu dus een opleiding doen, en dat vind ik heel erg leuk." – Cliënt statushouder

"Ze laten in ieder geval zien dat ze je vraag serieus nemen en echt hun best doen om je op weg te helpen. Ze helpen altijd meezoeken naar een oplossing." – Cliënt statushouder

"Het aanvragen van een uitkering gaat steeds meer digitaal. Dit vraagt van de gemiddelde Nederlander al wat, laat staan van kwetsbaren in onze samenleving. Als je dan ook nog bekend bent met de Nederlandse samenleving en de Nederlandse taal niet machtig bent, dan is dit een hele opgave. Belangrijk is dat ze daarbij de goede hulp krijgen. Als ze bij ons terecht komen, zitten ze vaak al verder in het traject en zijn ze soms al aan het werk. Dan hoppen ze soms van net wel of net niet een bijstandsuitkering. Soms ontglippen ze ons en dan wordt de uitkering te laat aangevraagd. Met terugwerkende kracht aanvragen kan niet." – Partnerorganisatie

4.4 Jongeren

Jongeren (tot 27 jaar) vormen een cliëntgroep van Werkplein die binnen elk van de eerdergenoemde cliëntgroepen voorkomen en hierdoor ook niet apart geregistreerd worden. Het is dan ook moeilijk om een compleet beeld te krijgen van deze cliëntpopulatie en de resultaten die daarbij geboekt worden. Met enige voorzichtigheid ramen we dat eind 2023 ongeveer 680 jongere inwoners van de drie gemeenten ondersteuning vanuit Werkplein kregen. Bij de cliënten met een bijstandsuitkering ging het om ongeveer 345 (namelijk 13% van 2.742 cliënten). Uit tabel 3.9 blijkt dat in december 2023 nog eens 335 jongeren zonder bijstandsuitkering werden begeleid door Werkplein.

Bij deze cliëntgroep gaat het om verschillende typen jongeren, zoals bijvoorbeeld jongeren uit het VSO/PrO met het uitstroomprofiel arbeid die geïndiceerd zijn voor een afspraakbaan of beschut werk, jongeren die voortijdig en zonder startkwalificatie uit het (v)mbo dreigen uit te vallen of al uitgevallen zijn, jongeren die wel een startkwalificatie hebben en – eventueel na een korte tijd gewerkt te hebben – zich niet staande weten te houden in de maatschappij. Vaak is bij deze jongeren sprake van multi-problematiek. Ten slotte bevinden zich ook onder de doelgroep statushouders een groot aantal jongeren. Van de 614 statushouders die in december 2023 werden begeleid door Werkplein waren 110 27 jaar of jonger (een aandeel van 18% van alle statushouders).

Zoals in paragraaf 2.3 als is aangegeven, werkt Werkplein al vele jaren nauw samen met onderwijspartijen in een sluitende aanpak voor jongeren. Werkplein heeft in de loop van de jaren een specifieke methodiek ontwikkeld, die veel verder gaat dan het bijbrengen van werknemersvaardigheden. Met deze methodiek worden verschillende typen jongeren ondersteund en begeleid, Jongeren van 16/17 jaar uit het VSO/PrO met het uitstroomprofiel arbeid, die dreigen uit te vallen of niet direct van school naar een reguliere baan kunnen, worden door de scholen 'overgedragen' aan Werkplein om verder begeleid te worden naar een reguliere baan, een afspraakbaan of beschut werk. Hiervoor is het 'overleg uitstroom' opgezet waaraan uitstroomdocenten, ROC doorstroompunt, UWV en Werkplein deelnemen. Bij Werkplein krijgt de jongere dan een vaste regiecoach die de ondersteuning en begeleiding voor zijn of haar rekening neemt.

"Het fijne is dat als onze leerling eenmaal bij Werkplein zit, ze dan in het vizier blijven. Hiermee wordt voorkomen dat leerlingen tussentijds uitstromen, thuis komen te zitten en hun startkwalificatie niet halen. Als ze buiten beeld geraken, dan komen ze met een boog (pas veel later) alsnog bij Werkplein terecht." – Vertegenwoordiger onderwijs

Voor leerlingen die vroegtijdig uitgevallen zijn binnen het onderwijs maar die op termijn wel terug naar school willen, zijn er bijvoorbeeld oriëntatie- en schakeltrajecten bij iWerk. Verder wordt er hulp georganiseerd op diverse levensdomeinen. Daarbij wordt onder meer het welzijnswerk ingeschakeld om bij privé belemmeringen een laagdrempelige, individuele coaching van de jongere te verzorgen. Ook wordt regelmatig geschakeld met Team Financieel Stabiel en GKB als sprake is van financieel ongezond gedrag of problematische schulden.

Voor deze sluitende aanpak wordt intensief samengewerkt met een groot aantal partijen, zoals het VSO/PrO-onderwijs, Drenthe College, ROC doorstroompunt, leerplichtambtenaren, welzijnswerk en MEE Drenthe. Volgens direct betrokkenen – zowel aan de kant van Werkplein als de scholen – is de

sluitende aanpak en de samenwerking daarbij een groot succes. Alle jongeren die hulp nodig hebben om vanuit het onderwijs de stap naar werk (regulier of gesubsidieerd) of dagbesteding te maken, worden 'opgepakt' en geholpen.

"Om de zes weken voeren we een overleg met verschillende partijen waaronder Werkplein, waarin we alle leerlingen die uit gaan stromen bespreken. Het doel hiervan is om voor onze leerlingen een bestendige plek op de arbeidsmarkt te realiseren of – als dit (eerst) niet mogelijk is – zinvolle dagbesteding. Dit overleg is goed ingeregeld. Ik hoop dat dit in de toekomst zo blijft. Het voelt goed om onze leerlingen los te laten en dat anderen het stokje overnemen om hen verder te helpen." – Vertegenwoordiger onderwijs

"Wij werken ook projectmatig samen met Werkplein. Bijvoorbeeld door een groepje leerlingen van 15 of 16 jaar een begeleide stage te laten lopen bij iWerk. Dit om hen werknemersvaardigheden bij te brengen. Het was mooi van Werkplein dat zij een aantal jaren geleden besloten om de deuren van iWerk open te gooien." – Vertegenwoordiger onderwijs

Omdat uitstroom naar regulier werk veelal niet mogelijk is, wordt alles in het werk gesteld om zoveel mogelijk jongeren richting doelgroepregister te begeleiden. In tabel 4.9 is weergegeven hoeveel jongeren (vanuit de sluitende aanpak) eind 2023 in het doelgroepregister geregistreerd stonden.

Tabel 4.9 Aantal jongeren in doelgroepregister, per gemeente en totaal*

Aspect	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo	Overig	Totaal
Jongeren 18-27	41	191	34	3	269
VSO/PrO-jongeren met uitstrooprofiel arbeid (16-/17-jarigen)	2	5	4	-	11

* Peildatum: 12 december 2023

Bron: Werkplein

Bij jongeren die werknemersvaardigheden bijgebracht hebben gekregen en de stap naar werk kunnen maken, vindt niet per definitie een overdracht naar een accountmanager plaats. De regiecoaches nemen (zeker bij multi-problematiek en laagbegaafdheid) ook de bemiddeling naar werk en begeleiding tijdens het werk voor hun rekening en dragen jongeren pas over als sprake is van een stabiele werksituatie.

"Na plaatsing van de jongeren op een (gesubsidieerde) baan begint het pas. Wat moet er gebeuren als ze niet op tijd op het werk verschijnen, als ze niet weten hoe ze zich op het werk moeten gedragen of als ze onheus bejegend worden. Dan is er volop tijd en aandacht nodig om dit in goede banen te leiden. We hebben daarbij overigens ook veel aan de navigator van MEE Drenthe. Deze ontlast ons goed bij het regelen van praktische zaken voor de jongere" – Professional Werkplein

Een risico die in de gesprekken met samenwerkingspartners naar voren is gebracht, is de begeleiding vanuit de werkgever zelf als jongeren geplaatst zijn bij een bedrijf. Deze begeleiding schiet er door de krapte op de arbeidsmarkt er dikwijls bij in. Dit terwijl de begeleiding op de werkvloer cruciaal is voor de doelgroep. Begeleiders maar ook andere werknemers van deze bedrijven moeten de jongere kennen en een luisterend oor voor hem of haar hebben. Dit verkleint het 'afbreukrisico' van de plaatsing, omdat er dan begrip bestaat voor als het even wat minder gaat of het gedrag van de jongere

niet direct passend is.

"Ze hebben geholpen om een baan te krijgen en daarbij geholpen om zelfstandig te worden. En een beetje baanbehoud geleerd. Ook heeft Werkplein mij gesteund met het halen van het autorijbewijs, waardoor ik beter en sneller aangenomen kan worden door werkgevers omdat ik zo meer inzetbaar ben." – Jongere

"En als ik er geen zin in had of iets, toch even zeggen van: 'je kan het op z'n minst proberen' of iets." – Jongere

Het contact met Werkplein rondom de jongeren wordt door de gesprekspartners als goed aangemerkt. In Coronatijd was dit niet het geval, omdat toen heel moeilijk contact kon worden gekregen, laat op mailtjes en terugbelverzoeken werd gereageerd. In de afgelopen periode is dit weer ten goede gekeerd.

4.5 Team Financieel Stabiel

Het team Financieel Stabiel heeft als doel om te zorgen dat cliënten van het Werkplein zo min mogelijk stress en geldzorgen hebben, of ze nu in de bijstand zitten of uit de bijstand proberen te komen. De focus van dit team ligt dus op het creëren van financiële stabiliteit van alle cliënten van het Werkplein. In de praktijk neemt dit verschillende vormen aan.

Financiële hulpvragen

De hooftaak van Financieel Stabiel is het helpen van alle cliënten van het Werkplein met een concrete financiële hulpvraag. Cliënten kunnen zelf met een financiële vraag naar de consultants van Financieel Stabiel toe gaan, bijvoorbeeld door het bezoeken van inloopsprekken of door het direct contact opnemen met medewerkers van het team. Maar cliënten kunnen ook naar Financieel Stabiel doorverwezen worden vanuit collega's van het Werkplein of door ketenpartners. Ook wordt er bij het team melding gemaakt van life-events waarbij er kans is op financiële problematiek, bijvoorbeeld een scheiding, of als er bijvoorbeeld beslag is gelegd op de uitkering. Medewerkers van Financieel Stabiel brengen de situatie van de cliënt in kaart en bieden passende ondersteuning, afgestemd op iemands vraag en de mogelijkheden die vanuit de betreffende gemeente geboden worden.

De prestatieafspraken is dat 95% van de hulpvragen succesvol beantwoord moet worden (interventies). 'Succesvol' betekent dat er een passend antwoord is gevonden op de specifieke hulpvraag. Dit kan een concrete oplossing zijn (bijvoorbeeld het ontvangen van een wasmachine via een witgoedregeling) of een warme overdracht naar een derde partij (bijvoorbeeld een aanvraag voor een traject bij de GKB). Succesvol wil niet per definitie zeggen dat de cliënten dankzij de interventie financieel zelfredzaam zijn geworden of dat hun situatie zelfs maar verbeterd is. Het betekent wel dat mensen geholpen zijn om (op termijn) hun financiële vraag op te lossen. Het aantal interventies dat jaarlijks door Financieel Stabiel uitgevoerd wordt is in enkele jaren tijd sterk toegenomen (zie 4.1). De doelstelling van 95% succesvol wordt ruimschoots behaald.

Tabel 4.10 (Succesvolle) interventies Financieel Stabiel

Meetmoment	Aantal interventies	Aantal succesvolle interventies	Aandeel succesvolle interventies
2021	2.189	2.086	95%
2023	3.558	3.545	(afgerond) 100%

Bron: Werkplein

Voor elk van de drie gemeenten geldt dat in 2023 ten opzichte van 2021 veel meer interventies zijn uitgevoerd: voor cliënten uit de gemeente Assen ging het om 2.624 (tegenover destijds 1.673), voor cliënten uit de gemeente Aa en Hunze 393 in 2023 (versus 217 in 2021) en Tynaarlo 541 interventies (ten opzichte van 299 in 2021).

Ervaringen interne en externe betrokkenen

De medewerkers van Financieel Stabiel zijn over het algemeen tevreden over de huidige aanpak. Er is volgens hen genoeg ruimte om maatwerk te bieden. Er wordt vanuit het team geprobeerd om goede contacten te onderhouden met andere collega's van het Werkplein en met ketenpartijen. Dit lukt naar eigen zeggen goed: zowel medewerkers van Financieel Stabiel als externe betrokkenen geven aan dat er goed over en weer naar elkaar wordt doorverwezen.

Medewerkers merken op dat er verschillen zijn tussen de regelingen die gemeenten aanbieden aan hun inwoners. In de praktijk kan dit lastig zijn als twee van de drie gemeenten een bepaalde regeling aanbieden en één gemeente niet. Hierover moeten wel eens lastige gesprekken gevoerd worden met cliënten.

"Er zijn mensen die niet altijd zo goed met de computer kunnen of goed onderricht zijn. Ik hoop dat het Werkplein heel erg oog blijft hebben voor de mensen die alles niet zo goed kunnen. Daar oog voor blijven houden, goed blijven helpen en niet alles via de computer doen." – Cliënt zonder perspectief op werk

"Het vrijwilligerswerk op een basisschool is mijn lust en leven. Ik ben ook penningmeester van een woningcorporatie. Daarvan heb ik één keer paar maand, en soms vaker, een vergadering. Ik verveel me nooit en voel me zeer gewaardeerd." – Cliënt zonder perspectief op werk

"Werkplein denkt wel altijd mee, bijvoorbeeld met de energietoeslag. Dan doen ze ook wel een berichtje van 'je kan dat en dat aanvragen' en daarvoor kom je in aanmerking. Daar zitten ze boven op." – Cliënt zonder perspectief op werk

4.6 Laaggeletterdheid

Werkplein besteedt bij de uitvoering van haar taken ook aandacht aan bestrijding van laaggeletterdheid. Dit is een belangrijk onderwerp, omdat lees- en schrijfvaardigheid belangrijk zijn om goed mee te kunnen doen in de maatschappij. Volgens Stichting Lezen & Schrijven hebben meer dan 2,5 miljoen mensen in Nederland van zestien jaar of ouder moeite met lezen en schrijven en/of

rekenen.²⁹ De impact hiervan is groot: mensen die laaggeletterd zijn hebben volgens het rapport van Stichting Lezen & Schrijven minder kans op een baan, leven minder gezond en hebben minder grip op geldzaken. Uit meerdere studies blijkt bijvoorbeeld dat laaggeletterden oververtegenwoordigd zijn bij mensen met financiële problemen.³⁰ Het spreekt daarom voor zich dat het Werkplein actief inzet op het signaleren en ondersteunen van cliënten met (mogelijke) laaggeletterdheid.

Het Werkplein heeft twee prestatieafspraken geformuleerd voor laaggeletterdheid:

- alle personen die een beroep doen op een bijstandsuitkering worden beoordeeld op laaggeletterdheid. Het Werkplein geeft inzicht in de aanpak en bevindingen van deze beoordeling;
- er wordt een overzicht gegeven van het aantal personen dat is verwezen naar de Taalhuizen.

Op basis van de huidige registratie kan niet goed worden beoordeeld in hoeverre het lukt om deze prestatieafspraken na te komen. In het Jaarverslag van 2023 van het Werkplein wordt genoemd dat in 2023 in totaal 47 cliënten aangemeld zijn bij de Taalhuizen voor een screening van de Taalmeter. Op basis van bestaande kennis over de frequentie van laaggeletterdheid, zou verwacht mogen worden dat méér mensen een verwijzing naar het Taalhuis krijgen.

²⁹ Stichting Lezen & Schrijven (2018).

³⁰ Zie bijvoorbeeld: Keizer (2018) en Madern, Jungmann & Van Geuns (2016).

Details van klantbeleving

Uit de lopende teksten in dit hoofdstuk blijkt dat de meesten van de geraadpleegde cliënten tevreden zijn met de ondersteuning die zij vanuit het Werkplein ontvangen. Uit hun verhalen blijkt wel dat het belangrijk is om als Werkplein aandacht te houden voor de klantbeleving van cliënten. Hiermee bedoelen we dat het voor cliënten belangrijk is dat zij zich in elke interactie met het Werkplein gerespecteerd en begrepen voelen. Een aantal gesproken cliënten geeft aan dat zij soms wat meer privacy zouden willen, bijvoorbeeld tijdens het voeren van gesprekken of wanneer zij hun verhaal aan een receptioniste moeten vertellen.

"Ik vind het minder fijn dat ik toen in een openbare ruimte zat, waarbij iedereen kon meeluisteren. De eerste keer zaten we apart, maar liepen er wel mensen rond. De tweede keer zaten drie mensen van het Werkplein een bureau verder een half uur lang een gesprek te voeren over privé zaken." – Cliënte zonder perspectief op werk

"Minder fijn is dat als je belt, zijn daar de telefonisten die je leeg zitten te vragen. Ik snap het wel, voor het filteren waar de vraag heen moet en hoeveel tijd het gaat kosten. Toch zitten er dingen bij die ik één op één met het team wil bespreken, niet met de telefonisten." – Cliënt zonder perspectief op werk

Ook wijzen cliënten op de knelpunten die zij soms ervaren met het digitaal aanleveren van gegevens.

"Ik heb zelf geen computer en moet met de papieren ergens anders heen. Dat maakt het lastig." – Cliënt zonder perspectief op werk

(Nog) meer oog voor dergelijke praktische elementen van de dienstverlening kan bijdragen aan een (nog) grotere tevredenheid van cliënten.

5. Samenloop met andere voorzieningen

Vanuit de bijdrage aan bestaanszekerheid van mensen is het van belang om een bredere blik te hebben op wat cliënten nodig hebben aan ondersteuning dan alleen inkomen en (indien mogelijk) werk. Vanuit die optiek bezien we in hoeverre in het afgelopen jaar voor cliënten van het Werkplein verbindingen zijn gelegd met andere typen voorzieningen. Overigens kan de samenloop met andere voorziening ook autonoom voorkomen, zonder dat het Werkplein dit tot stand heeft gebracht. In deze bestandsanalyse is wat dit aangaat ingezoomd op de samenloop met de Wmo en de samenloop met de gemeentelijke schuldhulpverlening. Daartoe is contact gezocht met de gemeentelijke organisaties die de Wmo-verstrekingen doen/registreren en met de Gemeentelijke Kredietbank (GKB).

5.1 Samenloop met Wmo

Om de samenloop met de Wmo in beeld te krijgen, zijn vanuit het Werkplein de BSN-nummers aangereikt van de huidige cliënten in de betreffende gemeenten. Door deze BSN-nummers te koppelen aan de Wmo-registratie is achterhaald hoeveel Werkplein-clieënten ook een beroep op de Wmo hebben gedaan in 2023 en om welke typen Wmo-voorzieningen het hierbij gaat.

In tabel 5.1 is voor elk van de gemeenten weergegeven voor hoeveel Werkplein-clieënten geldt dat zij een Wmo-indicatie hebben. Deze aantallen zetten we af tegen het totaal aantal cliënten met een uitkering op 31 december 2023. Daaruit blijkt dat bij ruim 650 WPDA-clieënten een samenloop met de Wmo is vastgesteld. Dit is een kwart van alle cliënten met een bijstandsuitkering. Bij Aa en Hunze is dit aandeel beduidend lager dan gemiddeld.

Tabel 5.1 Aantal en aandeel Werkplein-clieënten dat in 2023 beroep op Wmo heeft gedaan, naar gemeente en totaal

Aspect	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo	Totaal
Aantal Werkplein-clieënten	321	1.934	487	2.742
Werkplein-clieënten met Wmo-indicatie (absoluut)	56	497	105	658
Werkplein-clieënten met Wmo-indicatie (relatief)	17%	26%	23%	24%

Bronnen: *Werkplein en gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo*

In aanvulling op het bovenstaande zijn we ook nagegaan bij welk type cliënten de samenloop met de Wmo voorkomt. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen cliënten met perspectief op werk en cliënten zonder perspectief op werk. Bezien we de totale cliëntpopulatie met een Wmo-indicatie dan is de verhouding ongeveer gelijk. De helft van de cliënten die ook een beroep doet op de Wmo heeft perspectief op werk, de andere helft heeft dat perspectief niet.

Tabel 5.2 Type Werkplein-cliënten dat in 2023 beroep op Wmo heeft gedaan, naar gemeente en totaal

Aspect	Aa en Hunze		Assen		Tynaarlo		Totaal	
	Absoluut	Relatief	Absoluut	Relatief	Absoluut	Relatief	Absoluut	Relatief
Cliënten met perspectief op werk	13	25%	275	55%	49	47%	336	51%
Cliënten zonder perspectief op werk	40	75%	222	45%	56	53%	318	49%

Bronnen: Werkplein en gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo

Ook bij de bovenstaande tabel (5.2) wijkt de gemeente Aa en Hunze af van de andere twee gemeenten. In die gemeente zien we de samenloop met de Wmo-voorzieningen relatief vaker bij cliënten zonder perspectief op werk.

In de navolgende twee tabellen (5.3 en 5.4) wordt inzicht gegeven in de typen Wmo-voorzieningen waarvan Werkplein-cliënten gebruik maken. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de beide hoofdtypen cliënten, met of zonder perspectief op werk.

Tabel 5.3 Gebruik typen Wmo-voorzieningen Werkplein-cliënten met perspectief op werk

Wmo-voorziening	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo	Totaal
Begeleiding	9	204	33	246
Beschermd wonen	-	53	5	58
Dagbesteding	-	49	2	51
Huishoudelijke hulp	2	27	4	33
Vervoersvoorziening	2	8	9	19
Hulpmiddelen	-	3	6	9
Woonvoorzieningen	-	2	1	3
Woondiensten	-	2	-	2
Kortdurend verblijf	-	1	-	1

Bronnen: Werkplein en gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo

Tabel 5.4 Gebruik typen Wmo-voorzieningen Werkplein-cliënten zonder perspectief op werk

Wmo-voorziening	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo	Totaal
Begeleiding	11	130	26	167
Huishoudelijke hulp	12	115	11	138
Dagbesteding	-	71	2	73
Vervoersvoorziening	22	10	20	57
Woonvoorzieningen	1	12	4	17
Beschermd wonen	-	9	6	15
Hulpmiddelen	1	4	9	14
Woondiensten	-	3	-	3
Woningaanpassingen	3	-	-	3
Kortdurend verblijf	-	1	-	1

Bronnen: Werkplein en gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo

Uit het bovenstaande blijkt dat (persoonlijke) begeleiding het meest wordt geboden vanuit de Wmo.

Hierbij gaat het bijvoorbeeld om ambulante begeleiding. Dit geldt voor beide typen cliënten. Bij de cliënten met perspectief op werk, volgt beschermd wonen op een tweede plaats, waarbij dit met name voor inwoners van Assen ingezet wordt. We veronderstellen dat het hierbij vooral om jongeren gaat, die in het kader van de sluitende jongerenaanpak door het Werkplein begeleid en ondersteund worden. Bij Werkplein-clieënten zonder perspectief op werk, neemt huishoudelijke hulp een tweede plaats in.

In het kader van bestaanszekerheid is de voorziening 'dagbesteding' belangrijk om cliënten, die (nog) niet aan het werk of naar school kunnen, structuur te bieden en een zinvolle invulling van de dag te bieden. Bij de cliënten zonder perspectief op werk is dagbesteding één van de onderdelen binnen 'maatschappelijk actief'. Het aantal van 73 Werkplein-clieënten waarvoor de Wmo wordt ingezet om dagbesteding voor deze mensen te realiseren komt nagenoeg overeen met de 76 gevallen in tabel 4.5. De dagbesteding is in deze gevallen meer vanuit zorg ingestoken en van lange duur. Dagbesteding kan hier bijdragen aan meer zelfstandigheid en sociale contacten (en dus uit een sociaal isolement halen).

Bij de Werkplein-clieënten die wel perspectief op werk hebben, gaat het om ontwikkelingsgerichte dagbesteding. Deze vorm van dagbesteding is meer tijdelijk van aard en werkt ernaar toe dat de cliënt kan doorstromen naar een betaalde baan (beschut, banenafpraak en regulier werk). De activiteiten en begeleiding zijn er bij deze vorm van dagbesteding vooral op gericht om vaardigheden te leren die ze nodig hebben op de werkvloer.

De vervoersvoorzieningen hebben betrekking op OV-passen, taxipassen, parkeerkaarten voor gehandicapten en dergelijke om cliënten in de gelegenheid te stellen om naar werk of opleiding te kunnen of – bij cliënten zonder perspectief op werk – om te kunnen participeren in de maatschappij.

Van de overige typen Wmo-voorzieningen maken Werkplein-clieënten incidenteel gebruik.

"Vanuit het bijdragen aan bestaanszekerheid zou het heel goed zijn om te komen tot één loket voor ondersteuning van inwoners. Achter dit loket kunnen de verschillende netwerkpartners dan zaken op elkaar afstemmen en gezamenlijk initiatieven ontplooiën (zoals trainingen motiverende gespreksvoering) om de inwoners zo goed mogelijk te helpen. Door de toegenomen complexiteit van vraagstukken is samenwerken en een echt integrale aanpak essentieel. Kunnen we dingen samen zo organiseren dat we optimaal ieders krachten kunnen benutten." – Partnerorganisatie

5.2 Samenloop met schuldhulpverlening

Het Werkplein werkt ook samen met de GKB die de gemeentelijke schuldhulpverlening voor de drie gemeenten uitvoert. Inwoners van deze gemeenten die hulp nodig hebben om hun financiële situatie op orde te krijgen of een oplossing zoeken voor hun problematische schulden, kunnen bij GKB terecht voor hulp. Tussen de drie gemeenten doen zich wel verschillen voor in de toeleiding van inwoners naar GKB. Voor de gemeenten Aa en Hunze en Tynaarlo geldt dat inwoners zich zelf kunnen melden (GKB heeft dan de positie als eerstelijnsorganisatie). Bij Assen is dit anders, hier vinden doorverwijzingen

via Vaart Welzijn/ buurtteams, het Werkplein of een financieel regisseur van de gemeente plaats. GKB is in dat geval een tweedelijns organisatie.

Het bleek niet mogelijk om, anders dan hiervoor bij de Wmo, aan een koppeling van BSN-nummers van Werkplein-cliënten de samenloop met de gemeentelijke schuldhulpverlening in kaart te brengen. Vandaar dat een alternatieve, minder precieze aanpak moest worden gehanteerd. GKB heeft op ons verzoek binnen haar cliënten uit de drie gemeenten in kaart gebracht welke inwoners een uitkering hebben (en dus klant van het Werkplein zijn). Dit betekent dat de samenloop met NUG'ers binnen de Werkplein-populatie buiten beeld is gebleven. Verder blijven ook Werkplein-cliënten buiten beeld die zich al wel bij GKB gemeld hebben, maar die nog in het voortraject van een schuldregeling bevinden en niet gebruik maken van budgetbeheer, alsook inwoners die bijzondere bijstand ontvangen voor bijvoorbeeld de energietoeslag en collectieve zorgverzekering. Op dat moment is namelijk nog niet geregistreerd welke inkomensbron de cliënt heeft.

In tabel 5.5 is weergegeven hoe vaak inwoners met een bijstandsuitkering uit de drie gemeenten eind 2023 gebruik maken van de verschillende GKB-diensten. Hierbij kan sprake zijn van overlap, bijvoorbeeld dat een inwoner zowel schuldhulpverlening krijgt als een beschermingsbewindvoerder heeft. In het kader van de het beheersen van de gemeentelijke kosten voor bijzondere bijstand – voor vergoeding van bewind – worden schuldregelingen (het oplossen van problematische schulden) steeds eerder gekoppeld aan beschermingsbewind (het stabiliseren van de financiële situatie). Dit geldt vooral voor schuldenbewinden (en niet zozeer voor bewind op grond van geestelijke toestand).

Tabel 5.5 Gebruik GKB-voorzieningen door mensen met bijstandsuitkering, per gemeente en totaal

GKB-diensten	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo	Totaal
Vrijwillig budgetbeheer*	15	109	22	146
Beschermingsbewind*	9	80	13	102
Schuldhulpverlening**	10	67	18	95
- w.v. aanvraag	2	18	7	27
- w.v. bemiddeling	2	7	3	12
- w.v. saneringskrediet	6	42	8	56

* Peildatum maand december 2023

** Peildatum 29 december 2023

Bron: Gemeentelijke Kredietbank

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat vrijwillig budgetbeheer het meest voorkomt in de samenloop tussen het Werkplein en GKB. Beschermingsbewind en schuldhulpverlening kwam eind vorig jaar in ongeveer dezelfde mate voor onder Werkplein-cliënten.

In het onderste deel van tabel 5.5 is binnen de schuldhulpverlening ook nog onderscheid gemaakt tussen 3 typen/fasen. Met 'aanvraag' wordt bedoeld dat de schuldregeling nog niet definitief is geslaagd, maar dat deze wel al opgesteld is. Daar waar de aanvraag voor een schuldentraject al wel is geslaagd is feitelijk sprake van schuldbemiddeling. Veelal is sprake van het minnelijk traject (en in veel mindere mate het wettelijke traject). In die gevallen wordt uitvoering gegeven aan de gemaakte afspraken met schuldeisers en na een periode (bij het minnelijk traject tot voor kort 3 jaar maar sinds

vorig jaar 18 maanden, bij de WSNP 3 jaar) de resterende schulden kwijtgescholden. Uit informatie van het GKB blijkt dat in 2021 bijna 95% van de trajecten succesvol werd afgesloten, dus dat de cliënt na afronding van de schuldbemiddeling schuldenvrij is.³¹

In toenemende mate wordt bij de gemeentelijke schuldhelpverlening gebruik gemaakt van het saneringskrediet. Hierbij neemt de GKB de schulden van de schuldeisers over en wordt de afgesproken afkoopsom voorgefinancierd door de GKB. De cliënt heeft dan nog maar te maken met één schuldeiser, namelijk de GKB, wat veel meer overzicht en minder financiële stress geeft.

Uit de gesprekken met het Werkplein en GKB blijkt dat er nauwe contacten worden onderhouden tussen beide organisaties (en andere partijen in de keten van schulden). Naast regelmatig ketenoverleg over deze samenwerking, zijn er ook op operationeel niveau korte lijnen. Daar waar de schuldhelpverlening minder goed loopt, wordt vanuit GKB contact gezocht met de begeleider van een cliënt om samen na te gaan wat er in dat geval moet gebeuren om voortgang te boeken. Daar waar een schuldenregeling (succesvol) beëindigd wordt, wordt het Werkplein hierover geïnformeerd. Vanuit Werkplein-gesprekspartners is aangegeven dat sommige cliënten die wel in aanmerking zouden kunnen komen voor GKB-diensten, hier niet altijd open voor staan.

³¹ GKB (2022).

6. Samenvattende bevindingen

Algemeen

- Door de sporen 'werk' en 'inkomen' geeft het Werkplein vorm aan de belangrijkste opgaven die er voor gemeenten liggen wat betreft de uitvoering van de Participatiewet.
- Het denken over de Participatiewet is in de laatste jaren wel veranderd. Waar voorheen de 'strikte' interpretatie overheerste, is er de laatste jaren steeds meer aandacht voor 'de menselijke maat'. Eén gevolg hiervan is dat uitstroom uit de bijstand richting werk niet meer in alle gevallen als het ultieme doel wordt gezien.
- De dienstverlening van het Werkplein wordt daarom steeds breder: er komt meer nadruk te liggen op het borgen van bestaanszekerheid, juist als het niet lukt om een reguliere baan te vinden. Specifiek de diensten van team Financieel Stabiel zijn in dit kader belangrijk, omdat zij cliënten helpen met allerlei vragen over financiën en voor hen zoeken naar ondersteuningsmogelijkheden.
- De scheiding tussen wel en niet perspectief op betaald werk helpt om te bepalen wat er van een cliënt verwacht mag worden. Het helpt daarnaast om verschillende instrumenten als complementair te kunnen zien: onderwijs en werk kunnen daarmee samen gaan om het uiteindelijke doel van betaald werk te behalen, in plaats van dat onderwijs een op zichzelf staande 'route' is. Hierbij moet wel in gedachten gehouden worden dat een dergelijk aanduiding als 'wel of geen perspectief op betaald werk' niet altijd permanent hoeft te zijn.
- Naast de andere attitude wat betreft de Participatiewet, is men in de afgelopen periode ook anders gaan denken over inburgering van statushouders. Onder de 'oude wet' (vóór 1 januari 2022) waren statushouders zelf verantwoordelijk voor hun inburgering. Met de 'nieuwe wet' (na 1 januari 2022) is de verantwoordelijkheid bij de gemeenten terecht gekomen. De ondersteuning die het Werkplein aan deze statushouders biedt is daarmee veelomvattender geworden.

Cliënten

- Gezien de krapte op de arbeidsmarkt de afgelopen tijd, daalt het aantal uitkeringsgerechtigden. Dit is zichtbaar in het beeld dat de meeste cliënten die op korte termijn uit kunnen stromen, dit ook doen. Hoewel dit goed nieuws is, betekent dit wel dat de groep die 'overblijft' over het algemeen minder eenvoudig te bemiddelen is naar betaald werk. Dit ook zichtbaar in cijfers over de duur van de bijstand: ten opzichte van de vorige notitie is het aandeel cliënten dat 5 jaar of langer in de bijstand zit met 7%-punt gestegen.
- Een signaal voor veranderende attitudes over de Participatiewet is bijvoorbeeld dat herinstroom in de bijstand niet per se meer als negatieve indicator wordt gezien. Programma's als Sijmpel Switchen moedigen het juist aan dat herinstroom in de bijstand vereenvoudigd wordt. Ongeveer één op de zes uitkeringsgerechtigden die in 2023 instroomden, had in de afgelopen twee jaar eerder een bijstandsuitkering gehad (en was dus herinstromer).
- De meeste uitkeringsgerechtigde cliënten van het Werkplein zijn alleenstaanden zonder kostendeler en zonder kinderen. Bij bijna een kwart van de cliënten zijn één of meer kinderen

aanwezig in het gezin.

Dienstverlening

- Cliënten zijn over het algemeen erg tevreden over de dienstverlening van het Werkplein. Cliënten herkennen in de meeste gevallen dat er zoveel mogelijk geluisterd wordt naar de specifieke situatie en behoeften van de cliënten en dat geprobeerd wordt om de menselijke maat centraal te stellen.
- Ook samenwerkingspartners zijn over het algemeen tevreden met het Werkplein. Samenwerking op meer strategisch niveau/krachten bundelen voor uitdagingen toekomst is nog minimaal. Er zijn wel overleggen, maar er zijn geen gezamenlijke ambities voor uitdagingen van de toekomst. Uitzondering hierop vormt de jarenlange samenwerking bij de sluitende aanpak van jongeren.
- Er zijn binnen het Werkplein regelmatige personele wisselingen. Dit is voor het contact met cliënten en samenwerkingspartners niet altijd prettig. Ook merken cliënten dat de medewerkers van het Werkplein een grote caseload hebben en dat er soms geen tijd is om nog meer maatwerk te leveren.
- De aandacht voor laaggeletterdheid kan nog verder versterkt worden. Hoewel het belang ervan goed onderkend wordt, is het niet helemaal duidelijk in hoeverre er in de praktijk ook voldoende aandacht besteed wordt aan dit thema.

Samenloop met andere voorzieningen

- In het kader van de accentverschuiving naar bestaanszekerheid, wordt steeds meer belang gehecht aan het goed en effectief 'schakelen' met andere voorzieningen. In dit onderzoek is de samenloop met de Wmo-verstrekking en met de gemeentelijke schuldhulpverlening in kaart gebracht.
- Bij bijna een kwart van alle cliënten van Werkplein is sprake van de inzet van Wmo-voorzieningen. Ongeveer de helft van hen bestaat uit cliënten met perspectief op werk, de andere helft uit cliënten zonder perspectief op werk. Door deze samenloop zijn vooral persoonlijke begeleiding, huishoudelijke hulp, beschermd wonen en dagbesteding beschikbaar gekomen voor Werkplein-clients.
- Bij de schuldhulpverlening gaat het vooral om budgetbeheer (150 Werkplein-clients met een uitkering), op enige afstand gevolgd door beschermingsbewind en schuldhulpverlening (elk ongeveer 100).

Overig

- De registratie van gegevens is momenteel vrij ingewikkeld. Er worden verschillende systemen en definities gebruikt. Voor goede monitoring en evaluatie is het onontbeerlijk dat er eenduidige en eenvoudige registratie plaatsvindt.
- Op zich kan aan de hand van prestatieafspraken gemonitord worden of Werkplein doet wat van haar verwacht wordt. De vraag is wel of de huidige set aan prestatieafspraken ook echt iets zegt over het doelbereik en de kwaliteit van dienstverlening. Bovendien roept het ruimschoots halen van de huidige prestatieafspraken de vraag op of deze voldoende 'prikkelend' zijn om inwoners zo goed mogelijk te helpen.

Bijlage I – Tabellen en figuren

Hoofdstuk 3

Tabel I.1 Ontwikkeling aantal uitkeringsgerechtigden, per gemeente en totaal

Aspect	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo	Totaal WPDA
Analyse cliëntenbestand 2019	360	2.119	514	2.993
December 2023	321	1.934	487	2.742
Mutatie	-11%	-9%	5%	-8%

Bronnen: Vorige notitie en Werkplein

Tabel I.2 Totaal aantal uitkeringsgerechtigden WPDA per uitkeringstype

Aspect	Januari 2019	2023	Mutatie
WWB	2761	2.616	-5%
IOAW	170	95	-44%
IOAZ	19	13	-26%
Bbz	43	18	-58%

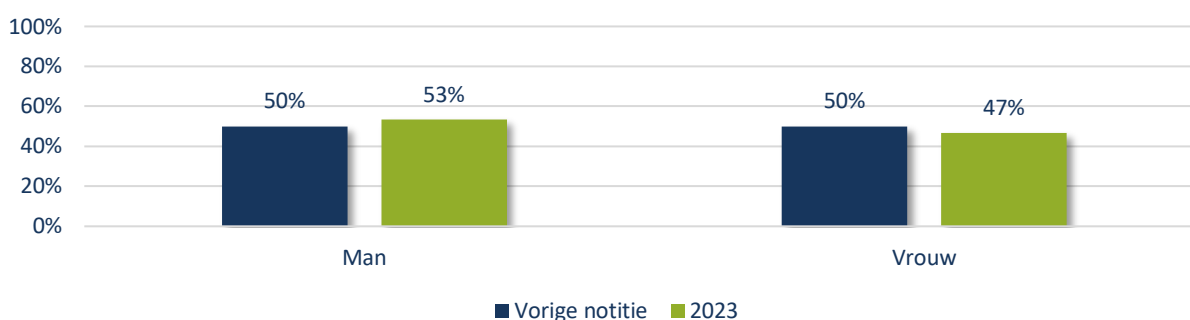
Bronnen: Analyse cliëntenbestand 2019 en Werkplein

Tabel I.3 Aantal cliënten WWB per gemeente

Aspect	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo
Analyse cliëntenbestand 2019	320	1.985	456
2023	298	1.868	450
Mutatie	-7%	-1%	-9%

Bronnen: Analyse cliëntenbestand 2019 en Werkplein

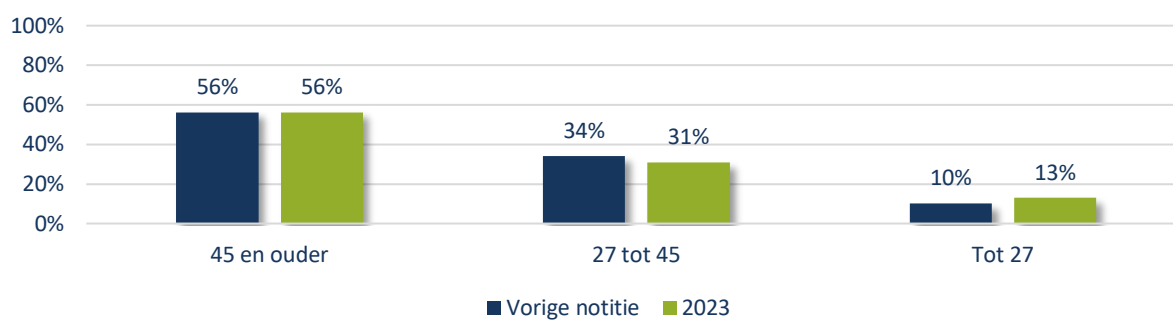
Figuur I.4 Verdeling uitkeringsgerechtigden naar geslacht*, vergeleken met vorige notitie

* Peildatum 31 augustus 2023

Bronnen: Analyse cliëntenbestand 2019 en Werkplein

Figuur I.5 Verdeling uitkeringsgerechtigden naar leeftijd

* Peildatum 31 augustus 2023

Bronnen: *Analyse cliëntenbestand 2019 en Werkplein*

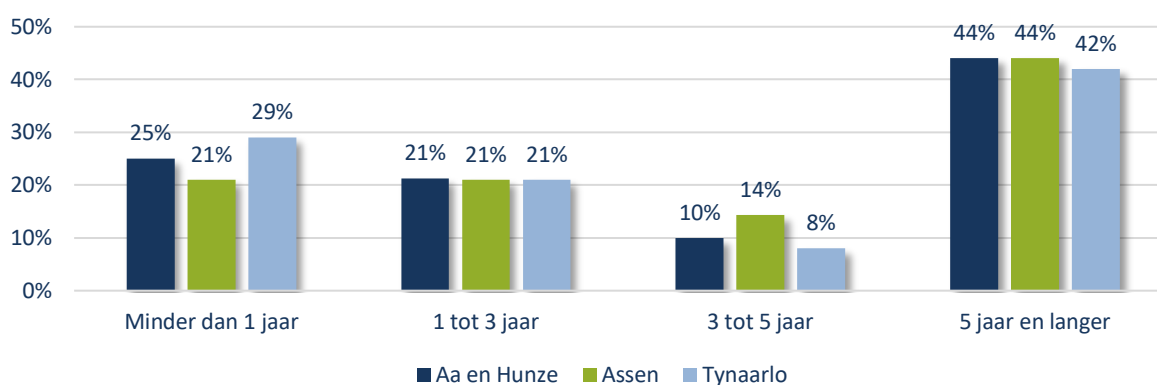
Tabel I.6 Aandeel uitkeringsgerechtigden naar leeftijd per gemeente en totaal WPDA

Aspect	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo	Totaal WPDA
45 jaar en ouder	57%	54%	62%	56%
27 tot 45 jaar	31%	32%	29%	31%
Tot 27 jaar	12%	14%	8%	13%

* Peildatum 31 augustus 2023

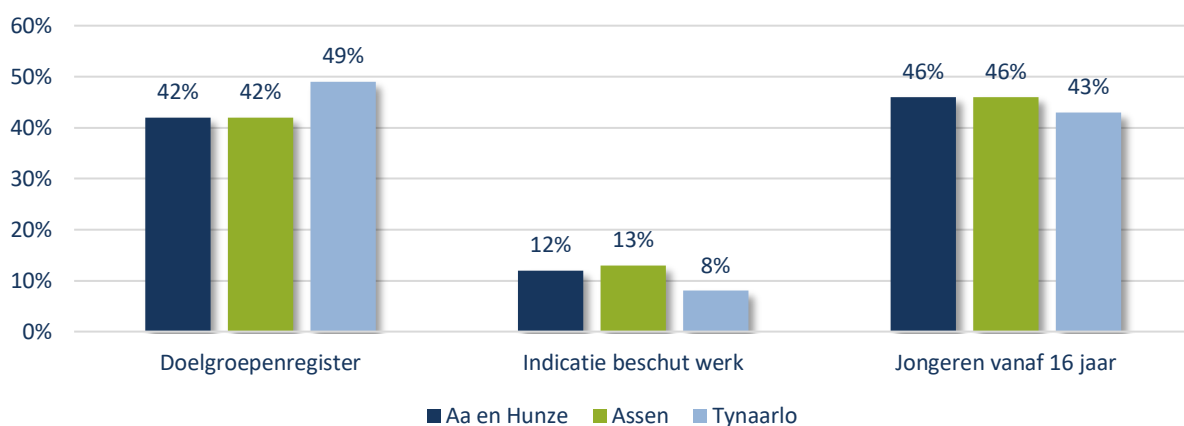
Bron: *Werkplein*

Figuur I.7 Duur bijstandsuitkering 2023, per gemeente

Bron: *Werkplein*

Figuur I.8. Samenstelling cliëntgroep NUG'ers, per gemeente

* Peildatum 12 december 2023

Bron: *Werkplein*

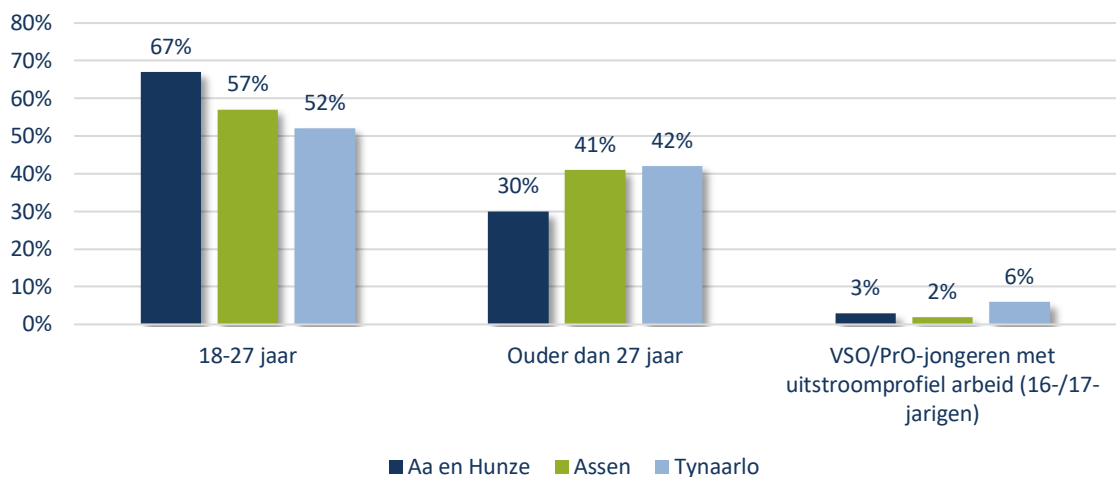
Hoofdstuk 4

Tabel I.9 Ontwikkeling cliënten met indicatie sociale werkvoorziening

Jaartal	Aa en Hunze	Assen	Tynaarlo	Totaal WPDA
2019	81	511	61	725
2023	64	412	45	576
Mutatie	-21%	-19%	-26%	-21%

Bron: *Werkplein*

Figuur I.10 Leeftijd cliënten doelgroepenregister*

* Peildatum 12 december 2023

Bron: *Werkplein*

Tabel I.11 Typologie cliënten zonder perspectief op betaald werk 2023, naar gemeente

Typologie	Aa en Hunze		Assen		Tynaarlo	
	Absoluut	Relatief	Absoluut	Relatief	Absoluut	Relatief
Maatschappelijk actief	39	29%	217	25%	39	16%
- Vrijwilligerswerk	23	17%	112	11%	28	12%
- Dagbesteding	7	5%	62	7%	4	2%
- Mantelzorg	6	5%	31	4%	5	2%
- Sociale activering	3	2%	12	1%	2	1%
Niet maatschappelijk actief	77	58%	531	60%	108	45%
- Ambulante hulpverlening	27	20%	191	22%	35	15%
- Trede 2 participatieladder	50	38%	340	38%	73	30%
Zak- en kleedgelduitkering	17	13%	134	15%	92	38%
Totaal	133	100%	882	100%	239	100%

Bron: Werkplein

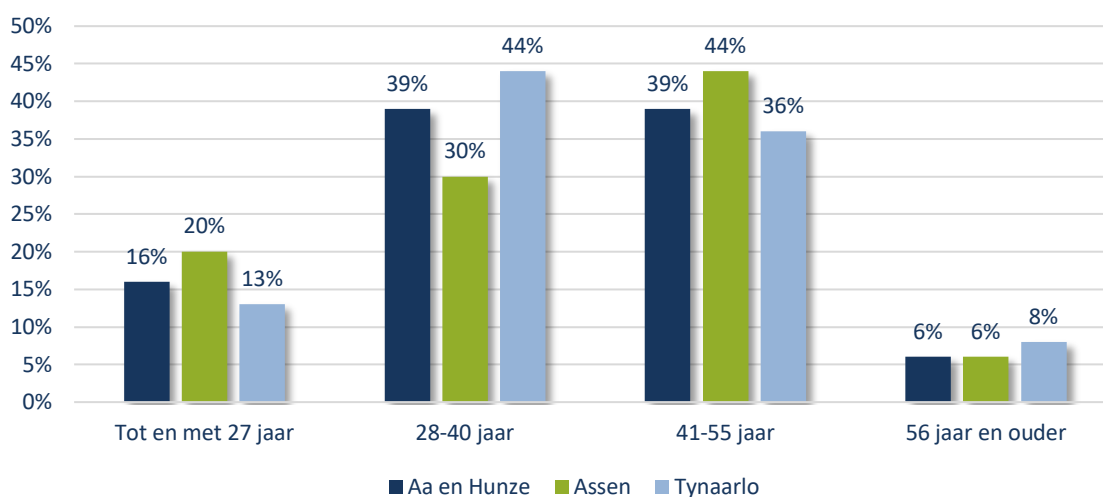
Tabel I.12 Aantal en type statushouder

Aspect	Aa en Hunze		Assen		Tynaarlo		Totaal WPDA	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Totaal statushouders	114	19%	383	62%	117	19%	614	100%
Aandeel 'oude wet'	74	65%	275	72%	67	57%	416	68%
Aandeel 'nieuwe wet'	40	35%	108	28%	50	43%	198	32%

* Peildatum 12 december 2023

Bron: Werkplein

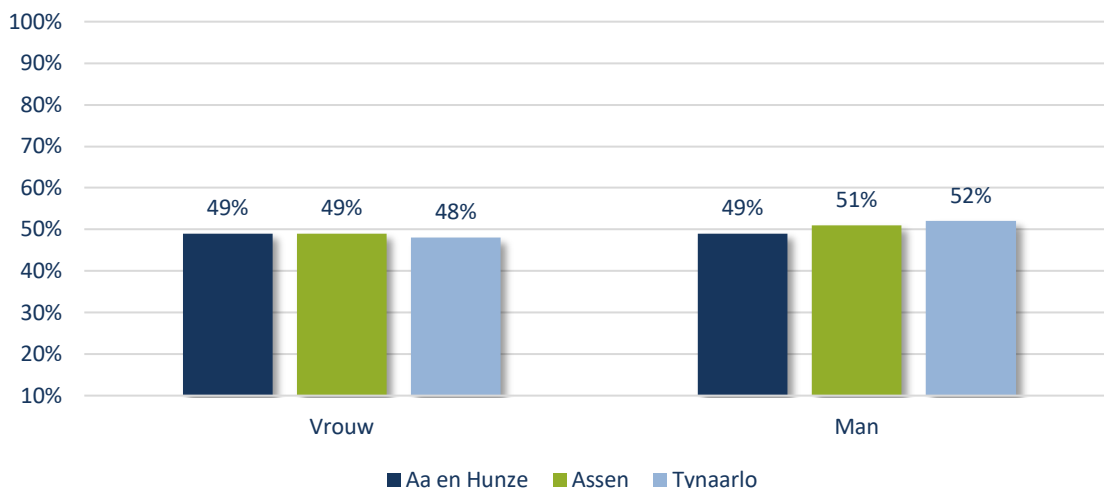
Figuur I.13 Leeftijd cliënten statushouders

* Peildatum 12 december 2023

Bron: Werkplein

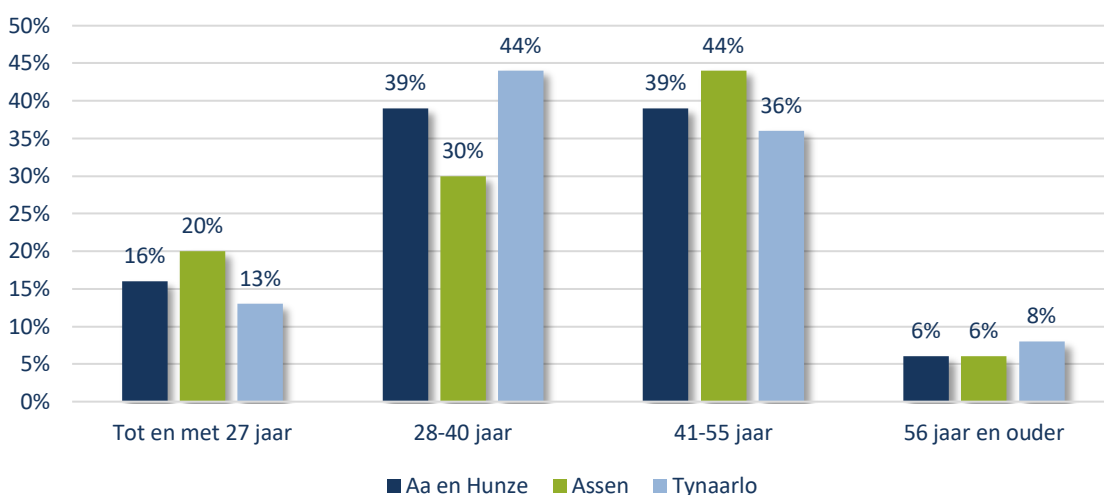
Figuur I.14 Geslacht cliënten statushouders

* Peildatum 12 december 2023

Bron: *Werkplein*

Figuur I.15 Re-integratievoorzieningen cliënten statushouders (2023)*

* Naast de in de figuur weergegeven typen re-integratievoorzieningen, is ook drie keer gebruik gemaakt van WERKpunt! (van de gemeente Assen). Dit is echter minder dan 1% van het totaalaanbod, waardoor dit in de figuur niet wordt weergegeven.

Bron: *Werkplein*

Tabel I.16 Aantal statushouders dat geheel of gedeeltelijk uitgestroomd is uit uitkering (2023)

Aspect	Absoluut	Relatief
Totale uitstroom	91	100%
- richting werk	78	86%
- richting onderwijs	13	14%
- richting ondernemerschap	0	0%

Bron: *Werkplein*

Literatuurlijst

Bureau Bartels, *Quickscan begeleiden langdurig bijstandsgerechtigden naar werk* (september 2022).

Bureau Bartels, *Evaluatie en advies armoedebeleid gemeente Aa en Hunze* (februari 2024).

Divosa, *Benchmark Werk & Inkomen. Jaarrapportage 2021* (2022).

Gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo, *Werk, inkomen, meedoen. Kadernota participatie en participatiewet in de gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo 2020-2023* (november 2019).

GKB, *infographic Route naar een schuldenvrije toekomst* (2022).

Keizer, M., *Lezen ≠ Begrijpen. Onderzoek naar leesvaardigheid onder mensen met financiële problemen* (Rijksuniversiteit Groningen, 2018)

Madern, T., N. Jungmann & R. van Geuns, *Over de relatie tussen lees- en rekenvaardigheden en financiële problemen* (Stichting Lezen & Schrijven, 2016).

Mosselman, K., L. Polstra en W. Ravenshorst, *Analyse cliëntenbestand Participatiewet gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo* (Hanzehogeschool Groningen en SHMC, juli 2019).

Mosselman, K. en W. Ravenshorst, *Werkwijze en samenhang Participatiewet gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo* (Hanzehogeschool Groningen en SHMC, augustus 2019).

Sociaal en Cultureel Planbureau, *Eindevaluatie van de Participatiewet* (Den Haag: 2019).

Stichting Lezen & Schrijven, *Feiten & cijfers laaggeletterdheid. De invloed van lage basisvaardigheden op deelname aan de maatschappij* (2018).

Werkplein, *Het verhaal van 2022. Jaarverslag 2022* (2023).

Werkplein, *Bestuursrapportage II 2023* (2023).

Werkplein, *website* (2024).

Bureau Bartels B.V.
Postbus 318
3800 AH Amersfoort
Stationsplein 13A
3818 LE Amersfoort

www.bureaubartels.nl
info@brtls.nl
033 - 479 20 20

